

Sunndal kommune

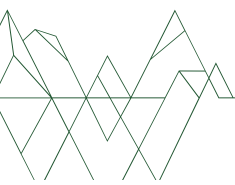
Økonomi- og handlingsplan 2023-2026

Kommunedirektørens forslag
19.10.2022

Innhold

KOMMUNEDIREKTØRENS INNLEDNING	3
STATUS OG RAMMEBETINGELSER	5
ØKONOMISK UTVIKLING I PLANPERIODEN	10
PLANGRUNNLAGET	15
KLIMABUDSJETT	20
HOVEDTALLENE I BUDSJETTFORSLAGET	29
KOMMUNENS TJENESTEOMRÅDER	37
INVESTERINGER I ØKONOMIPLANEN	71
BUDSJETTVEDTAK	78

KOMMUNEDIREKTØRENS INNLEDNING

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunen sitt verktøy for helhetlig planlegging. Budsjett og økonomiplan er samfunnsdelens handlingsdel, og synliggjør hvilke tiltak som prioriteres i planperioden. Noen tiltak gjennomføres innenfor gjeldende rammer, mens andre trenger finansiering for å gjennomføres.

Sunndal kommune sine vedtatte mål:

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med stabilt folketall rundt 7.000 innbyggere i 2030
2. Bærekraftig og variert næringsliv – opprettholde en høy arbeidsplassdekning og rundt 3.800 arbeidsplasser i 2030
3. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder – reduserte klimagassutslipp
4. God helse, livskvalitet og trivsel for alle
5. Samfunnssikkerhet gjennom kompetanse og godt samarbeid
6. Kompetent og omstillingsdyktig - sunn kommuneøkonomi i samsvar med nasjonale anbefalinger

Det er viktig å ha en realistisk gjennomførbar handlingsplan. I tillegg til økonomiske ressurser må også bemanningsmessig kapasitet være tilgjengelig. Hvis det er nye tiltak som skal prioriteres, må det vurderes om andre foreslåtte tiltak utsettes og prioriteres til et senere tidspunkt.

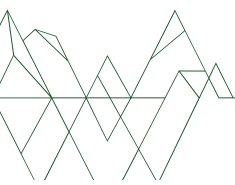
Sunndal kommune har i 2022 gjort en stor innsats i forbindelse med følgene av krigen i Ukraina. Sunndal fikk anmodning om bosetning av 180 flyktninger, samt tjenesteleveranser til akuttmottaket. Dette har ført til relativt store driftsmessige endringer. Totalt har dette påvirket revidert budsjett med en vekst på 25 mill kr i inntekter og ca 15 mill i utgifter.

Folketallet pr 01.07.22 økte som følge av bosetning av flyktninger. Det gir økt rammetilskudd for 2023. I tillegg øker inntektene fra staten til integreringsarbeidet. Det gir en vekst i sentrale inntekter på 38 mill kr fra revidert budsjett 2022 til økonomiplan 2023. Dette inkluderer 8 mill kr i økte inntekter fra konsesjonskraftsalg og en fortsatt reduksjon i eiendomsskatteinntektene.

I budsjettframlegget er det forutsatt at bosatte flyktninger får oppholdstillatelse eller midlertidig beskyttelse i hele 2023.

Det er fortsatt usikkerhet utover 2024 med tanke på flyktnings situasjonen og med den utviklingen i folketallet i kommunen. Det er lagt opp til at folketallet stabiliserer seg i 2023 på ca 7100 innbyggere. Nedgangen for inntektene samlet er beregnet til 25 mill fra 2023 til 2024 og dette er i all hovedsak knyttet til integreringstilskudd.

Med disse tallene budsjetteres det med et negativt netto driftsresultat på 14 mill i 2024, og på samme nivå i årene som kommer. Det vil bli en krevende situasjon å justere ned utgiftsnivået tilsvarende. Siden usikkerheten er såpass stor er det ikke innarbeidet driftsmessige reduksjoner i årene 2024-2026 for å få balanse i driftsbudsjettet.

År	Sum sentrale inntekter	Endring
2021	582 084	
2022 (rev)	617 467	35 383
2023	656 010	38 543
2024	631 108	-24 902
2025	627 062	-4 046
2026	627 067	5

Forslaget til statsbudsjett er inkludert i budsjettert rammetilskudd, og hensyntatt i fastsetting av rammer til tjenestene.

Demografien vil fortsatt være en viktig premissgiver for kommunale tjenesteleveranser. Det blir flere eldre mennesker, og levealderen øker. Dette merkes allerede gjennom økt etterspørsel, spesielt av helse og omsorgstjenester.

Den største utfordringen er – og vil bli - ressurstilgang på kapasitet og kompetanse. Arbeidet med heltidskultur har hatt en positiv effekt og bidratt til god tjenestelevering. Framover blir det viktig å videreføre arbeidet i hele kommunen, samt utvikle og vedlikeholde heltidskulturen.

Et annet viktig tiltak for alle tjenestene vil være å vurdere tjenesteleveranse, oppgavefordeling og teknologi, opp mot rekrutteringsutfordringene. I budsjettet er det lagt inn tiltak for å sikre utfordringene med kapasitet: Oppgavefordeling og rekruttering.

For 2023 er det aller første forslaget til klimabudsjett utarbeidet. Budsjettet er utarbeidet etter en veileder fra bl.a. KS og etter en mal som brukes av mange kommuner.

Kartleggingen av Sunndal som bærekraftkommune viste noen forbedringsområder. I 2022 ble det fokusert på 2 områder: Fastlegedekning og kildesortering. Det har lyktes med fastlege, og det har vært fokus på kildesortering - som i hovedsak er ReMidt sitt område. Flere av de faktorene med lav score ligger inne i våre planer.

Utfordringene kan i økonomiplanperioden oppsummeres slik:

1. Usikkerhet i utvikling av antall flyktninger
2. Rekruttering og kapasitet - Omdømmearbeid, tjenesteutvikling, oppgavefordeling, digitalisering
3. Ressursinnsatsen må endres som følge av demografiutviklingen.

STATUS OG RAMMEBETINGELSER

Budsjett- og økonomiplanprosessen

Kommunestyret har i 2022 ikke behandlet et eget rammedokument. Som utgangspunkt for budsjettprosessen har rammen gitt i vedtatt Økonomiplan for 2022-2025 blitt benyttet med justering for lønns- og prisstigning.

Kommunens ledelse, ledelsen i de enkelte tjenestene med involvering av tillitsvalgte har bearbeidet budsjettet og kommet med behov. Hovedtrekkene av disse ble presentert for kommunestyret i møte 21. september. Saken ble gjennomført som en drøftings- og informasjonssak.

Med bakgrunn i denne, samt forslag til statsbudsjett lagt fram 6. oktober legger kommunedirektøren fram sitt forslag i kommunestyremøte 19. oktober.

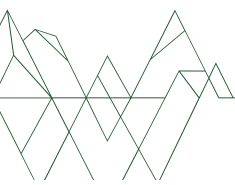
Dokumentet med handlingsplan og klimabudsjett legges ut på en høringsprosess, bl.a. i de politiske utvalgene, eldreråd og rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og fagforeninger.

Formannskapet skal behandle høringsuttalelser og gi sin budsjettinnstilling 29. november og kommunestyret gjennomføre endelig behandling i sitt møte 14. desember.

Statsbudsjettet og kommuneopplegget for 2023

Regjeringen har lagt fram kommuneøkonomiproposisjonen 2022 i mai og forslag til statsbudsjett nå i oktober. Regjeringen har ikke flertall på stortinget og vil være avhengig av forhandlinger om en budsjettavtale før det endelige vedtaket, men kommunedirektøren forventer ikke vesentlige endringer i opplegget som påvirker balansen i budsjettet.

De demografiske utgiftene forventes å øke betydelig. I det ligger de offentlige utgifter til de forskjellige gruppene i samfunnet. Særlig er det utgifter innen eldreomsorg som forventes å øke, samtidig som andel yrkesaktive reduseres. I mange kommuner, også vår, vil de økte utgiftene innen eldreomsorg balanseres med reduserte behov innen grunnskole og barnehage. Det som vil bli krevende for oss er å få til tilstrekkelig omstilling slik at vi er i stand til å redusere utgiftene innen de områdene der det blir færre innbyggere i aldersgruppen. Folketallet i Sunndal har imidlertid økt fra 2021 til 2022. På telletidspunktet 1. juli, som har stor betydning for beregning av rammetilskudd og inntektsutjevning, har folketallet økt med 118 personer til 7 054. Det utgjør en økning på 1,7%. Hovedgrunnen til økningen er flyktningebosettingen i 1. halvår i år. Dette vil gi oss betydelig økte inntekter både gjennom direkte integreringstilskudd og gjennom rammetilskuddet. Usikkerheten vil være knyttet til utviklingen i krigen i Ukraina og dermed bosettingen i tiden framover.

Den kommunale deflator er en gjennomsnittsberegning av samlet lønns- og prisstigning for kommunesektoren. For 2022 forventes denne å bli 5,3%, mens statsbudsjetts anslag for 2023 er på 3,7%. Vi har benyttet 4% i økonomiplanen.

Andre forhold som kan nevnes fra forslaget til statsbudsjett for 2023:

- Redusert makspris i barnehage fra 3050 til 3000 fra 1. januar 2023
- Gratis barnehageplass for tredje barn i familien som går i barnehage samtidig fra 1. august 2023
- Økt andel av kostnadene med barnevernsreformen legges inn i rammetilskuddet
- Økt basistilskudd til fastleger fra 1. mai 2023
- Endret regelverk knyttet til arbeidsavklaringspenger
- Helårseffekt av gratis 12 timers SFO på første trinn, samt redusert makspris fra 1. august i 2022
- Helårseffekt av lovfestet rett til barnekoordinator
- Helårseffekt av lovfestet plikt til ikke å inkludere barnetrygd i vurdering av søknad om sosialhjelp
- Nye sosialhjelpssatser fra 1. juli 2022

Alle disse forhold er inkludert i budsjettert rammetilskudd, samt tatt hensyn til i fastsetting av rammene til tjenestoområdene.

Fordeling av driftsrammer

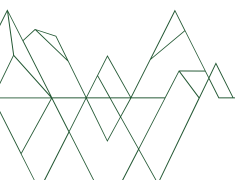
Det samlede rammeforslaget er basert på vedtatt budsjett for 2022, justert for endringer fra 2022 til 2023 vedtatt i gjeldende økonomiplan. Disse utgjør innsparinger på 17,1 mill kr.

Disse er så justert for lønns- og prisstigning. Her har vi valgt å bruke 4% i snitt (deflator). Dette utgjør 21,1 mill kr.

I budsjettseminaret i kommunestyret 21. september ble hovedlinjene i budsjettforslaget framlagt av kommunedirektøren. Den viste ytterligere styrking av innvandrertjenesten på grunn av forventet høy flyktningebosetting. Videre at helsetjenestene blir fortsatt styrket, både med økt kapasitet og økte kostnader bl.a. til vikarleie og overtid, legetjeneste og barnevern.

På den positive siden øker konsesjonskraftverdien etter at kommunen har inngått ny avtale om salg av konsesjonskraft for 2023.

Samlet foreslår kommunedirektøren en styrking av budsjetttrammene på ytterligere 49 mill kr fra rammene gitt tjenestene og 53 mill kr fra fjorårets budsjett. Dette utgjør 9,8%.

	Budsjett 2022	Vedtatt endring til 2023 i øk.plan	Lønns og prisreg	Ny ramme 2023	Endrings- forslag	Kommune- direktørens forslag
Kommunedirektørens stab	55 393	-500	2 073	56 966	3 199	60 165
Politisk virksomhet	5 433	-200	209	5 442	551	5 993
Innvandrertjenesten	22 732	-2 900	793	20 625	21 700	42 325
Grunnskole-tjenesten	93 884	-2 800	3 643	94 727	1 300	96 027
Barnehagetjenesten	51 486	-1 888	1 871	51 469	3 801	55 270
Helsetjenesten	91 087	0	3 588	94 675	10 800	105 475
NAV Indre Nordmøre	15 893	0	635	16 528	-1	16 527
Helse-og omsorgstjenesten	139 902	-2 390	5 701	143 213	17 100	160 313
Kulturtjenesten	16 800	-1 050	630	16 380	650	17 030
Tekniske tjenester	56 309	-2 175	2 161	56 295	-69	56 226
Tekniske tjenester - Selvkost	-6 628	-300	-277	-7 205	-778	-7 983
Sentrale inntekter og utgifter	2 850	-2 850	76	76	-9 000	-8 924
Totalt	545 141	-17 053	21 103	549 191	49 253	598 444

Befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling og demografi

Ved inngangen til 2022 hadde Sunndal kommune 6 932 innbyggere. Tabellen viser fordelingen i de ulike aldersgruppene.

I 2. kvartal i år vokste befolkningen i Sunndal unormalt mye pga flyktningebosetting. Pr 01.07.2022 var det 7 054 innbygger i kommunen. Dette gjør at befolkningsprognosene fra SSB (Statistisk Sentralbyrå) ikke er helt relevante i denne situasjonen. Hvordan dette vil utvikle seg er svært vanskelig å forutse og vil være mye avhengig av flyktningesituasjonen generelt og Ukraina-krigen spesielt.

Likevel presenterer vi SSB sin prognose utarbeidet i august i år basert på 2021-tall. Hvis en ser bort fra flyktningebosettingen forventes det en reduksjon på 340 i den nærmeste 10-årsperioden, dvs. nesten 5%.

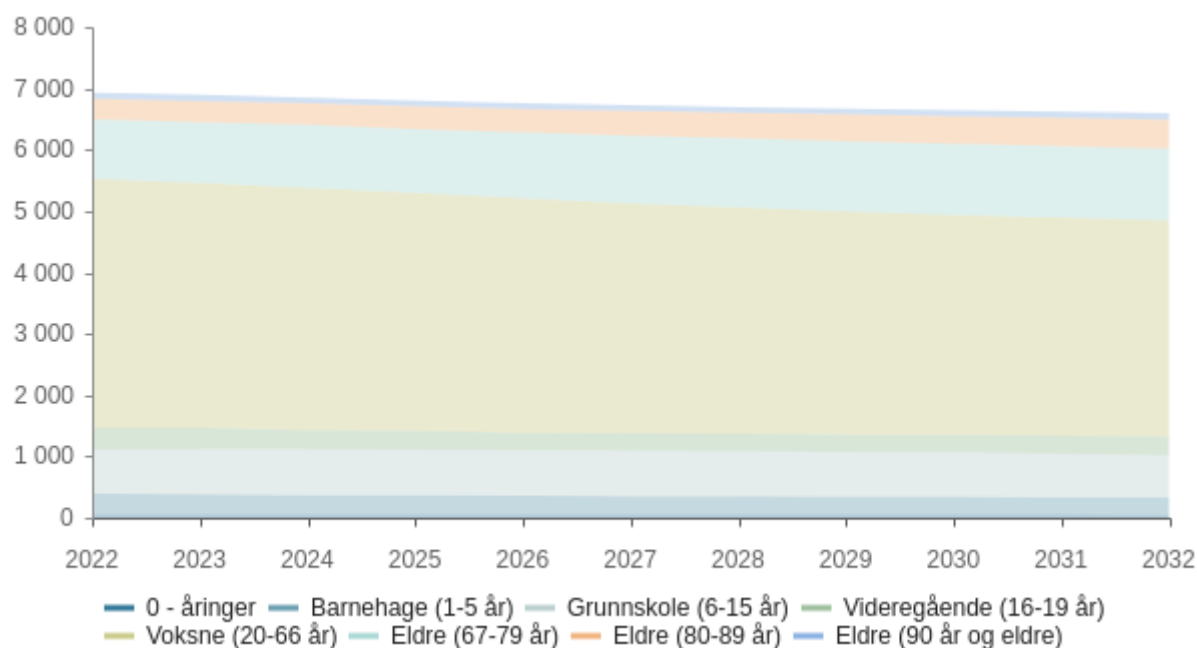
Fødselstallene ser ut til å holde seg stabilt lave på rundt 50-60 fødsler i året. Ellers er det den voksne gruppen mellom 20-66 år som har størst nedgang.

Dette får også betydning for kommunens utgiftsnivå. "Demografiutgifter" viser at kommunen har ulike utgifter i snitt pr innbygger i de ulike aldersgruppene. Disse vil derfor utvikle seg i takt med endringene i befolkningssammensetning. Tabellen viser tydelig at kommunens utgifter til eldreomsorg vil øke, samtidig som utgiftsbehovet knyttet til barn og unge og voksne i yrkesaktiv alder vil bli redusert. Dette synliggjør behovet for omstilling i det kommunale tjenestetilbudet.

Befolkningsutvikling per årsak

	2017	2018	2019	2020	2021	P2022	P2023	P2024	P2025	P2026	P2027	P2028	P2029	P2030	P2031	P2032
Folketall ved inngangen av kvartalet	7 126	7 119	7 106	7 036	6 956	6 932	6 894	6 852	6 803	6 760	6 725	6 696	6 668	6 642	6 617	6 592
Fødte	74	53	66	54	59	57	56	55	54	54	54	53	53	53	54	52
Døde	72	70	70	80	69	75	73	72	73	71	71	71	71	72	73	73
Fødselsoverskudd	2	-17	-4	-26	-10	-18	-17	-17	-19	-17	-17	-18	-18	-19	-19	-21
Netto innvandring	152	71	28	11	34	61	50	40	44	47	52	51	51	52	51	50
Innenlands flytting	31	108	99	118	121	-81	-75	-72	-68	-65	-64	-61	-59	-58	-57	-55
Netto innvandring og flytting	-11	2	-66	-50	-17	-20	-25	-32	-24	-18	-12	-10	-8	-6	-6	-5
Folkevekst	-7	-13	-70	-80	-24	-38	-42	-49	-43	-35	-29	-28	-26	-25	-25	-26
Folketallet ved utgangen av kvartalet	7 119	7 106	7 036	6 956	6 932	6 894	6 852	6 803	6 760	6 725	6 696	6 668	6 642	6 617	6 592	6 566

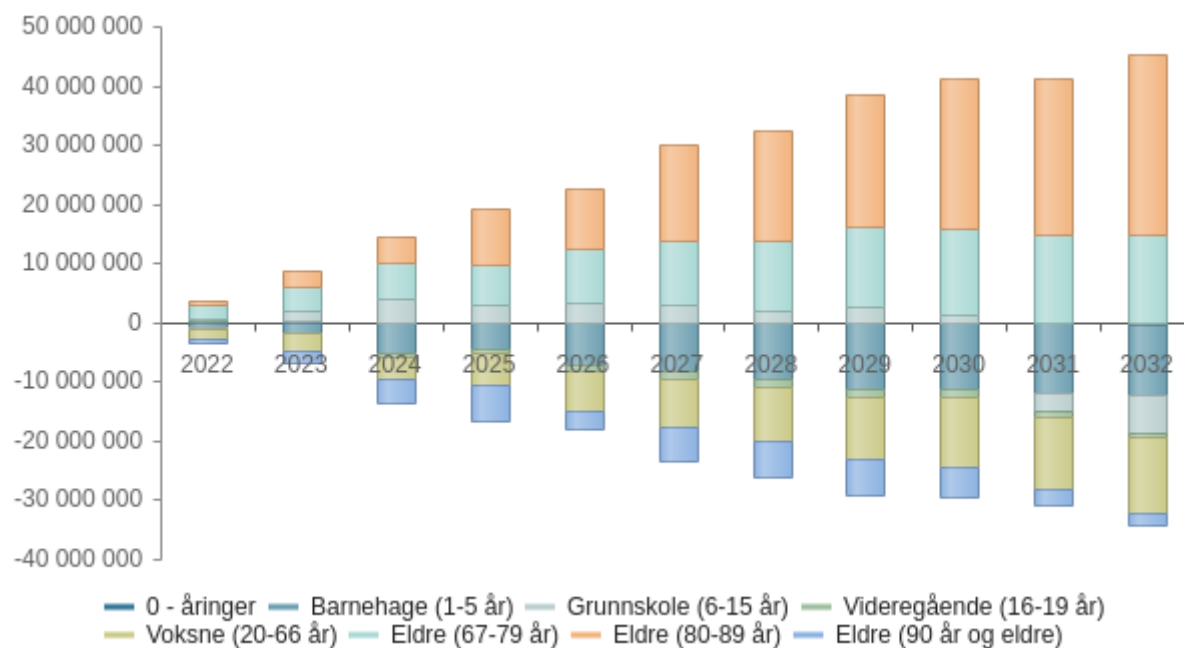
Befolkningsprognose

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0 - åring	58	58	57	55	55	54	54	54	54	54	53
Barnehage (1-5 år)	331	328	314	316	304	299	293	286	285	283	282
Grunnskole (6-15 år)	724	735	748	743	744	742	736	741	733	707	687
Videregående (16-19 år)	355	345	309	303	284	284	287	277	281	296	303
Voksne (20-66 år)	4 061	3 996	3 951	3 883	3 823	3 744	3 695	3 638	3 583	3 555	3 524

Eldre (67-79 år)	969	990	1 028	1 038	1 074	1 103	1 123	1 144	1 163	1 166	1 165
Eldre (80-89 år)	331	342	350	375	379	408	418	438	451	458	478
Eldre (90 år og eldre)	103	100	95	90	97	91	90	90	92	98	100
Total	6 932	6 894	6 852	6 803	6 760	6 725	6 696	6 668	6 642	6 617	6 592

Demografiutgifter

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totalt
0 - åringar	172 984	0	-86 492	-172 984	0	-86 492	0	0	0	0	-86 492	-259 476
Barnehage (1-5 år)	-843 029	-863 848	-3 326 190	777 356	-2 699 927	-1 036 832	-1 425 510	-1 512 002	-237 585	-475 170	-237 585	-11 880 322
Grunnskole (6-15 år)	-171 754	1 889 294	2 232 802	-858 770	171 754	-343 508	-1 030 524	858 770	-1 374 032	-4 465 604	-3 435 080	-6 526 652
Videregående (16-19 år)	408 377	-189 956	-921 066	-116 160	-481 715	0	68 101	-239 150	99 304	360 547	149 185	-862 533
Voksne (20-66 år)	-1 600 224	-1 511 073	-820 573	-1 394 658	-1 173 770	-1 734 533	-952 689	-1 239 845	-1 126 923	-569 172	-634 091	-12 757 551
Eldre (67-79 år)	2 485 880	1 305 087	2 361 586	621 470	2 237 292	1 802 263	1 242 940	1 305 087	1 180 793	186 441	-62 147	14 666 692
Eldre (80-89 år)	412 658	2 269 619	1 650 632	5 158 225	825 316	5 983 541	2 063 290	4 126 580	2 682 277	1 444 303	4 126 580	30 743 021
Eldre (90 år og eldre)	-817 158	-1 225 737	-2 042 895	-2 042 895	2 860 053	-2 451 474	-408 579	0	817 158	2 451 474	817 158	-2 042 895
Total	47 734	1 673 386	-952 196	1 971 584	1 739 003	2 132 965	-442 971	3 299 440	2 040 992	-1 067 181	637 528	11 080 284

ØKONOMISK UTVIKLING I PLANPERIODEN

Kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handlevnen blir ivaretatt over tid. For å kunne si noe om dette er kommunene fra 2020 pålagt å utarbeide **finansielle måltall**.

Finansielle måltall kan gi et bedre grunnlag for beslutninger i økonomiplan- og budsjettprosessen, og bedre grunnlag for åpenhet og vurderinger av den økonomiske utviklingen i årsberetningen.

De finansielle måltallene må fastsettes av den enkelte kommune ut fra kommunens økonomiske situasjon.

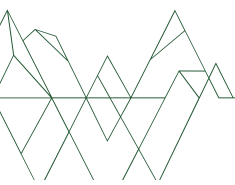
Det er ikke gitt bindende regler for valg av måltall og hvilket nivå måltallene bør ligge på. Kommunene må selv ta eierskap til utarbeidelsen av og bruk av finansielle måltall som styringsverktøy.

Med finansielle måltall siktes det til politiske mål for økonomisk utvikling, eksempelvis mål for utvikling i netto driftsresultat, gjeldsgrad og driftsreserver. De finansielle måltallene vil kunne bidra til å øke bevisstheten om langsiktig økonomiforvaltning i budsjettprosessene og bedre kunnskapen om kommunens økonomiske stilling og hvilke politiske ambisjoner det er rom for i et lengre perspektiv.

Kommunestyret vedtok 16.12.2020 nytt Økonomireglement for Sunndal kommune. Her er det også et Reglement for utarbeidelse av finansielle måltall. Reglementet sier bl.a.:

Kommunens finansielle måltall er:

- Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter
- Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

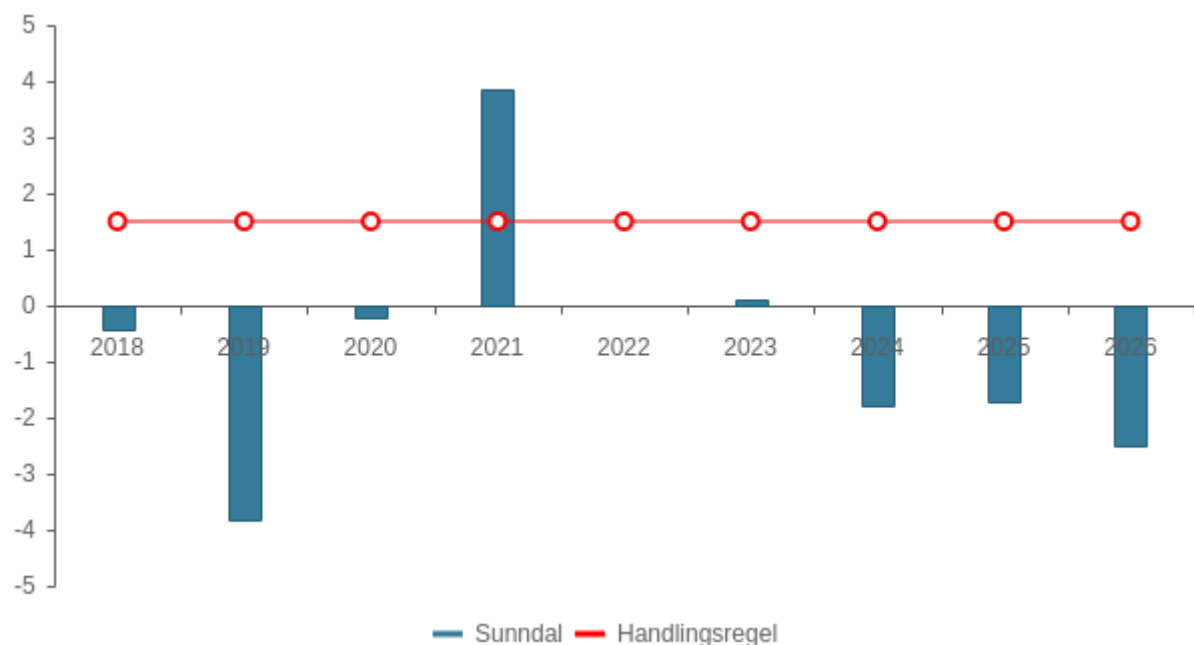
- Egenkapitalkrav til investeringer
- Gjeldsgrad/Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

De finansielle måltallene skal utarbeides i forbindelse med kommunens økonomiplan og budsjett.

Hvilke krav som skal stilles til de enkelte finansielle måltallene bestemmes hvert år i forbindelse med arbeidet med økonomiplan og budsjett.

I presentasjonen av de finansielle måltallene i årets Økonomiplan benyttes konsern-tall. Dvs. at vår andel av IKS-er er tatt med i grunnlaget. Dette er nøkkeltall som benyttes i årsrapporten, hos Statsforvalteren og eller når slike sammenligninger mellom kommuner blir presentert. Historiske tall kan derfor avvike litt fra fjorårets Økonomiplan

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Sunndal	-0,4 %	-3,8 %	-0,2 %	3,9 %	0,0 %	0,1 %	-1,8 %	-1,7 %	-2,5 %
Handlingsregel	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %

Netto driftsresultat er det viktigste resultatbegrepet i kommuneregnskapet. Og det viktigste finansielle måltallet for kommunen.

Netto driftsresultat er summen av alle inntekter fratrasket alle utgifter. Nøkkeltallet beregnes som en prosent-verdi av netto driftsresultat som en andel av brutto driftsinntekter (dvs. alle driftsinntekter, både frie og i tjenestene).

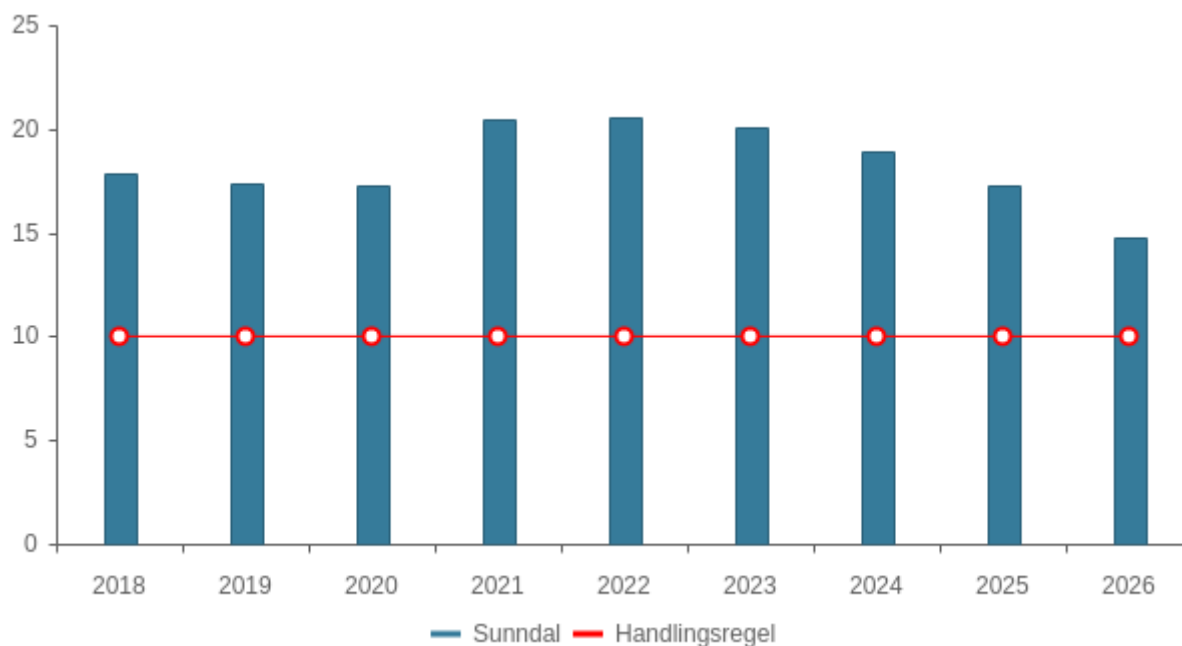
Sentrale myndigheter tilrår at indikatoren bør ligge på 1,75% over tid for å bevare kommunens formue over tid.

Sunndal kommune fikk sterkt fallende inntekter tilbake i 2018/2019. For ikke å få en for sterk omstilling i kommunen valgte kommunestyret å budsjettere med negativt netto driftsresultat og bruke av tidligere opptjent egenkapital, dvs. disposisjonsfond.

Kommunen har klart å snu utviklingen. I 2020 var netto driftsresultat omtrent i null, mens det vokste til 3,9% i 2021 mye takket være en kraftig vekst i skatteinntektene. Prognosen for 2022 er 0,4%, litt over budsjettert nivå.

Målsettingen for dette finansielle måltallet over tid har vært å komme opp på 1,5% fra og med 2024. Det synes krevende. Det vil medføre betydelige innsparinger i årene framover. Disse er ikke lagt inn i økonomiplanen så langt. Alternativet er for høyt nivå på driftsutgiftene og bruk av fri egenkapital/disposisjonsfond. Det er ved utgangen av 2021 på 161 mill kr.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Sunndal	17,9 %	17,4 %	17,2 %	20,5 %	20,6 %	20,1 %	18,9 %	17,3 %	14,8 %
Handlingsregel	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %

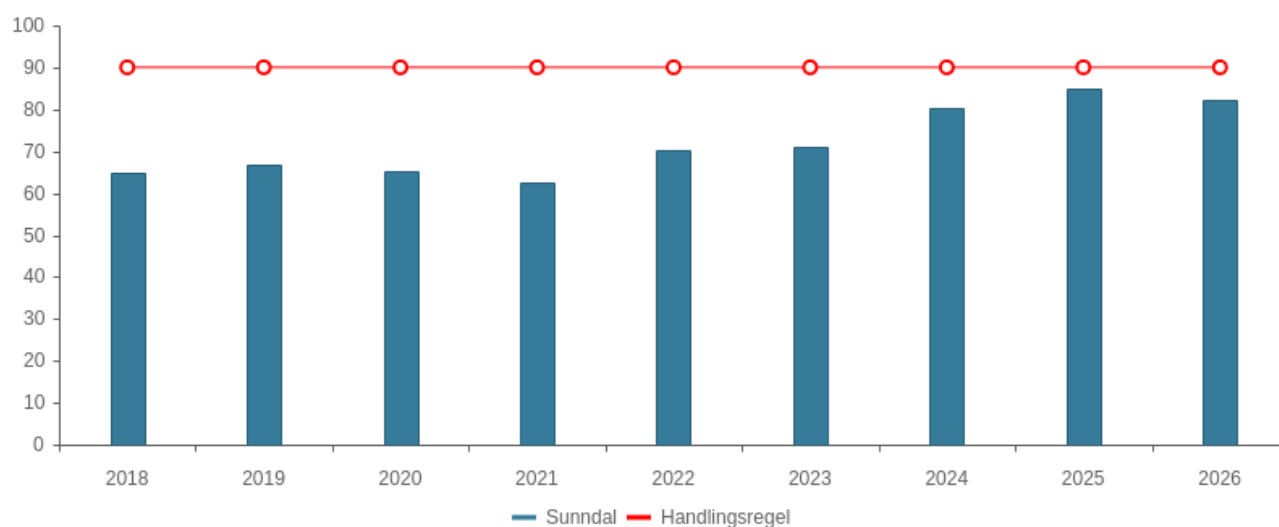
Disposisjonsfond er avsatte resultat fra drift fra tidligere år, i praksis et opparbeidet overskudd eller fri egenkapital.

Midlene kan benyttes både i drifts- og investeringsbudsjettet. Midlene kan anses som en buffer mot uforutsette hendelser, men vil også kunne være midler som jevner ut aktiviteten over tid.

Iflg sentrale myndigheter bør måltallet for disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter utgjøre 5-10%. Vårt disposisjonsfond utgjorde i 2020 17,2% av brutto driftsinntekter og økte til 20,5% i 2021.

Et høyt disposisjonsfond gir stor økonomisk handlefrihet og betyr at kommunen trolig har god likviditet. Kommunedirektøren foreslår at måltallet på 10% videreføres.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

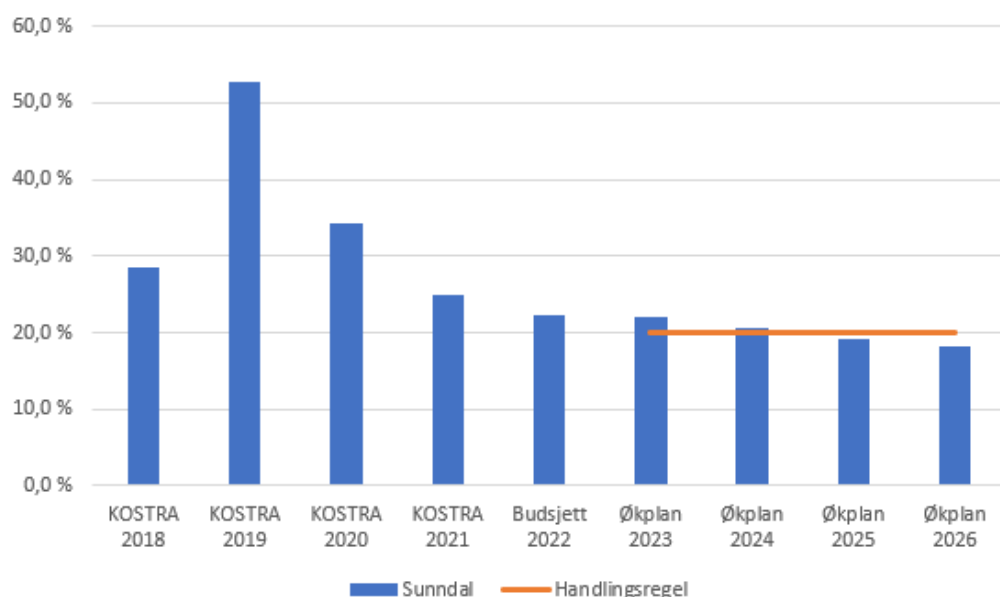
Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Sunndal	64,8 %	66,9 %	65,4 %	62,6 %	70,3 %	71,1 %	80,3 %	84,9 %	82,1 %
Handlingsregel	90,0 %	90,0 %	90,0 %	90,0 %	90,0 %	90,0 %	90,0 %	90,0 %	90,0 %

Kommunens langsiktige gjeld består av lån til finansiering av investeringer, lån til videreutlån og pensjonsforpliktelser. Begrepet "netto lånegjeld" består av kommunens langsiktige lånegjeld fratrasket utlån til andre og ubenyttede lånemidler. Netto lånegjeld blir brukt som mål på kommunen sin gjeld som er knyttet til tjenesteproduksjonen. Kommunen har kun anledning til å lånefinansiere langsiktige investeringer.

Statsforvalteren anbefaler at kommunene har en gjeldsgrad på nivå med landsgjennomsnittet. Denne var i 2020 på 95%, mens sank i 2021 til 93%. Kommunene i Møre og Romsdal har i lang tid hatt mye gjeld. I 2021 utgjorde dette i snitt 112%.

Sunndal Kommune har den laveste gjeldsgraden i fylket med 62,6% i 2021. Den langsiktige målsettingen vår er fortsatt å holde gjeldsgraden godt under 90%. I forslaget øker gjeldsgraden til ca 71% i 2023 og opp til 82% i 2026.

Egenfinansiering av investeringer i prosent av brutto investeringsutgifter

Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Sunndal	28,4 %	52,7 %	34,2 %	24,8 %	22,3 %	22,0 %	20,6 %	19,1 %	18,1 %
Handlingsregel						20,0 %	20,0 %	20,0 %	20,0 %

Egenkapitalkrav til investeringer har vært et av de finansielle måltallene i tidligere økonomiplaner. Det foreslås at begrepet endres til "Egenfinansiering av investeringer i prosent av brutto investeringsutgifter". Dette er et av tallene som rapporteres i Kostra. Nøkkeltallet beskriver hvor stor del av kommunens investeringer som finansieres med egenkapital. Det vil si den andelen av investeringene som ikke er lånefinansiert. Høy egenkapitalandel tilsier mindre belastning på fremtidige driftsbudsjetter. Aktuelle finansieringskilder er statlige tilskudd, salg av fast eiendom og bruk av tidligere oppsparte midler avsatt på fond. Begrepet defineres som brutto investeringsutgifter minus bruk av lån. Videreformidling av lån til opprettholdelse av egen bolig inngår ikke i definisjonen.

Med bakgrunn i en endret definisjon foreslås et endret måltall. Tidligere måltall har vært 10%, men det er naturlig å øke dette til minst 20%. De fleste investeringer vil inneholde merverdiavgift som vi får tilbake gjennom kompensasjonsordningen. Dette utgjør 20% av en slik type investering.

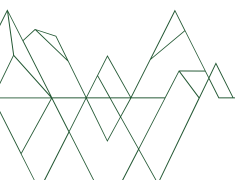
PLANGRUNNLAGET

Hovedmål for kommunen

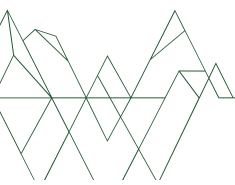
- Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder – reduserte klimagassutslipp
- Bærekraftig og variert næringsliv – opprettholde en høy arbeidsplassdekning og rundt 3.800 arbeidsplasser i 2030
- En attraktiv og mangfoldig kommune med stabilt folketall rundt 7.000 innbyggere i 2030
- God helse, livskvalitet og trivsel for alle
- Kompetent og omstillingsdyktig - sunn kommuneøkonomi i samsvar med nasjonale anbefalinger
- Samfunnssikkerhet gjennom kompetanse og godt samarbeid

Oppdrag for å nå mål

Hovedmål	Oppdrag for å nå mål	Beskrivelse
Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder – reduserte klimagassutslipp	Revidere Klima- og energiplan	Arbeidet med klima- og energiplan ferdigstilles i 2023
	Kunnskapsbasert forvaltning av verneområder	Leverer høringsuttale til Revisjon av Forvaltningsplan for Dovrefjellsområdet og oppfølging av valgt referansegruppe for arbeidet med uttale.
	Prioritere tiltak med gunstig miljø-, energi- og klimaprofil	Prioritere tiltak innen nybygging, rehabilitering og større anskaffelser
Bærekraftig og variert næringsliv – opprettholde en høy arbeidsplassdekning og rundt 3.800 arbeidsplasser i 2030	Bidra til realisering av Todalsfjordprosjektet	Opprette prosjektstilling som jobber med Todalsfjordprosjektet og utviklingspotensialet til dette

	Styrke Sunndal som helårs reisemål	Avsette ressurser til arbeidet og bidra til reiselivsstrategiene
	Jobbe aktivt for oppgradering av Elverhøy bru, Fale bru og Romfo bru på rv. 70	Oppfølging av framdriften i fylkeskommunen/Statens Vegvesen
	Videreføre samarbeid Tingvoll og Surnadal mht tilrettelegging næringsliv	Etablere og utvikle "Indre Nordmøre Utvikling"
	NAV Indre Nordmøre aktiv samfunnsaktør	NAV Indre Nordmøre aktiv samfunnsaktør, samarbeidspartner ved rekruttering, bistand sykefraværarbeid og synlig i møte med næringslivet
En attraktiv og mangfoldig kommune med stabilt folketall rundt 7.000 innbyggere i 2030	Etablere en bærekraftig barnehagstruktur	Starte prosjektering av sentrumsbarnehage. Tilpasse tilbud til etterspørsel.
	Innføre barnevernsreformen	Ferdigstilling av tverrfaglig plan forebyggende arbeid barn og unge, samarbeid mellom kommuner i Indre Nordmøre barnevernsamarbeid
	Kultursamarbeid med Surnadal og Tingvoll- kartlegging av mulige samarbeidsområder både organisatorisk og på plan/aktivitet	Etablere en arbeidsgruppe der alle tre kommuner er representert
	Jobbe aktivt for å opprettholde og videreutvikle tilbudet ved Sunndal Videregående skole	Etablere møtearena mellom SVGS, kommune og næringsliv
	Ta godt imot nyinnflyttere, boligløsninger	Gjøre en god jobb med vedtatte bosettinger mht integrering og boliger
	Utvikling bibliotek, kulturhus og ungdomssenter	Prosjektering og tilrettelegging av videre bruk i eksisterende bygningsmasse. Frivilligsentral ses i sammenheng med samlokalisering. Prosess for samlokalisering ses i sammenheng med utvikling av Øratorget.
	Legge til rette for trivsel, integrering og inkludering i samarbeid med næringsliv og frivillige	• Samarbeid med SVGS om tilbud til elever som ikke får søkt innen 1.mars • Ha større fokus på de eldre barna og tett samarbeid med frivillige organisasjoner • Arrangere møte mellom næringsliv og deltagere med videregående utdanning og kort tid i introduksjonsprogrammet
	Videreutvikle Øratorget som sosial møteplass og med ulike aktivitetstilbud	Prosjekttere videre utvikling av Øratorget. Nært knyttet til utvikling av bibliotek, kulturhus, ungdomssenter og frivilligsentral. Fylkeskommunens Tettstedsprogram skal utredes og vurderes som virkemiddel i utviklingsprosessen og når valgte løsninger for Øratorget skal gjennomføres

	Samarbeid skole og næringsliv.	- Gjøre de ulike programmene i Ungt entreprenørskap kjent for Sunndalsskolen - Flere program blir prøvd ut - Fortsettelse og videre utvikling av "Ungt entreprenørskap" i samarbeid med Sunndal Næringssselskap og næringslivet - Gjøre de ulike modellene kjent for Sunndalskolen.
	Gjennomføre "Kompetanseløftet"	- Styrke den spesialpedagogiske kompetansen i barnehage- og skole - Organisere samarbeidsstrukturer i Laget rundt barnet - Forebygge utenforskap gjennom forebyggende arbeid og inkluderende praksis - Gjennomføre "Kompetanseløftet" - statlig satsing for spesialpedagogikk og inkluderende praksis i barnehager og skoler.
	Legge til rette for et variert botilbud i kommunen	Samordne aktører og ha fokus på tilrettelegging, bl.a. i planarbeidet, herunder oppdatere og revidere aktuelle reguleringsplaner som muliggjør boligbygging
	Utvikling av arealer ved Holten og Villabyen barnehager	Starte planlegging/reguleringsarbeid av alternativ bruk av nåværende barnehagearealer. Aktuelt som boligarealer.
	Videre utvikling av Newtonsenteret	- Utvikle nye moduler for grunnskole og videregående - Samarbeide med lokale bedrifter om å videreutvikle konseptet "Newton-senter" - Tilby undervisning og opplæring fra barnehage og til ansatte i bedrifter
	Videreutvikle en profesjonell og høy faglig standard i skole og barnehage	Aktiv deltakelse i utviklingsarbeid bl.a. gjennom Oppvekstnettverk Nordmøre
	Markedsføre og framsnakke Sunndal kommune som en god kommune å bo og arbeide i	Avsette ressurser til markedsførings- og omdømmearbeid. Nært samarbeid med utviklingsaktører og næringsliv. Helhetlig, samlet presentasjon av kommunen, felles med privat næringsliv
	Samordnede og koordinerte tjenester til brukere med rus og psykisk helseutfordringer	Samordnede og koordinerte tjenester til brukere med rus og psykisk helseutfordringer
	Styrke det frivillige arbeidet	Etablere frivilligsentral. Bygge driften på et godt samarbeid med frivilligheten og andre aktuelle tjenester.
God helse, livskvalitet og trivsel for alle	Arbeidet med helse- og omsorgsplan ferdigstilles i 2023	
	Tilrettelegging og potensiale ved utfartssteder	Tilretteleggingstiltak i Nerdalen/Innerdalen og i tilknytning til Vinnutrappa
	Utvikle Sunndal folkebibliotek i samsvar med nasjonale og regionale føringer	Prioritere arbeidet med barn og unge. Utvikle biblioteket som integreringsarena. Inkludere frivilligsentralen i samme lokaliteter.

	Trafikksikre adkomstveger inn mot alle barnehager og skoler	Gjennomføre vedtatte tiltak i Sande-området og arbeide med tiltak for trafikksikring rundt ny sentrumsbarnehage. Starte arbeidet med revidering og utarbeidelse av ny Trafikksikkerhetsplan.
	Ta i bruk ny boligsosial handlingsplan	Vi skal ha et økt fokus på bruk av startlån og tilskuddsmidler til prioriterte grupper- "fra leie til eie"
	Innføring av "Leve hele livet"-reformen	Utarbeide tiltaksplan for "Leve hele livet" som en del av helse- og omsorgsplan.
	Sikre fastlegedekning på lang sikt	Rekrutteringstiltak, samt vurdere framtidig organisering av legetjenesten
	Systematisk utrulling av velferdsteknologi	Øke omfanget av ulike typer teknologi slik at vi får mer erfaring og lettere kan se gevinster.
	Optimalisere kjøkkendriften ved Sunndal Helsetun til det beste for tjenesten	Vurdere innføring av produksjonsdager på kjøkkenet for utlevering av kald mat til hjemmeboende og kald mat for oppvarming i institusjon på helg. Kartlegge hvilke fordeler og ulemper dette vil ha for driften i institusjon og hjemmesykepleien.
	Tjenesteutvikling psykisk helsearbeid med fokus på utsatte pasientgrupper og pårørendeomsorg	Evaluerer av eksisterende tenestetilbud og brukerbehov
	Frisklivstiltak	Frisklivstiltak i hver tjeneste kan flettes sammen til kommunens samlede frisklivstilbud.
	Satse på forbyggende og mestringsorienterte tilbud gjennom tverretattlig samarbeid	Bygge samarbeidsstrukturer i skolen som: • Tverrfaglig møte og spesialpedagogiske team • Flere yrkesgrupper i skolen som samarbeider i laget rundt eleven for en inkluderende praksis.
	Økt kvalitet for hjemmeboende	Minst 20 pasienter på hver sone i hjemmesykepleien skal til en hver tid ha helhetlig pasientforløp (HPH)
Kompetent og omstillingsdyktig - sunn kommuneøkonomi i samsvar med nasjonale anbefalinger	Fokusere på partssamarbeid, medvirkning og medbestemmelse	Felles kurs i hovedtariffavtalen for verneombud, ledere og tillitsvalgte. Etablere HMS-grupper i alle avdelinger. Organisert partssamarbeid på tjenesteledernivå.
	Utvikle og gjennomføre lederutvikling, samt fokusere på kompetente og selvstendige medarbeidere	Kurs i sentral avtalerett for ledere. Bruke erfaringer fra kursrekken "Ledelse av mellomledere" til å videreutvikle tjenesteledergruppen samt mellomledergruppene.
	Sikre riktig bruk av kompetanse	Sikre riktig bruk av kompetansen innen helse- og omsorgstjenestene for framtidens behov. Gjennomgå oppgavefordeling. Videreutvikle bruk av velferdsteknolog. Søke om deltagelse i TØRN-prosjektet
	Felles ledelsesplattform med fokus på mestringsorientert ledelse	Ledersamling der ledere, tillitsvalgte og verneombud starter arbeidet med å utvikle en organisasjonsstrategi.

	Ivareta krav om universell utforming	Ivareta krav om universell utforming og tilgjengelighetserklæring for alle nettsted, jf. EUs webdirektiv
	Alle ansatte skal oppleve inkludering engasjement og tilhørighet i fag- og arbeidsmiljø.	HMS plan og HMS årshjul skal være tema i alle møter i medbestemmelsesutvalget. HMS arbeid med egne tema i kontormøter. Avdelingsleder og verneombud blir enige om aktuelle tema.
	"Døgnåpen kommune" med brukeren i fokus	Fortsette utviklingen av sikre og fremtidsrettede selvbetjeningsløsninger for innbyggere, politikere, næringsliv og ansatt • Innføre digital voteringsløsning i de politiske utvalgene • Øke bruken av booking-løsning for avtaler med saksbehandlere • Nytt design på hjemmesidene
	Videre arbeid med heltidskultur	Systematisk samarbeid med sentral- og lokalledene i Fagforbundet, NSF og FO for å videreutvikle arbeidet med årsturnus og heltidskultur. Fokus på heltidskultur ved rekrutteringer i alle tjenester.
	Følge opp personvernombudets handlingsplaner	Handlingsplaner for revisjon og opplæring i GDPR og personvern
	Videreutvikling av gode arbeidsmiljøer i tjenestene	Planlegge gjennomføring og oppfølging av medarbeiderundersøkelsen 10-faktor for alle tjenester. Tillitsreformen - hvordan arbeide med denne i Sunndal.
	Styrke rekrutteringsarbeidet	• Systematisk bruk av jobbanalyse ved rekruttering • Kompetanseutvikling som et ledd i å rekruttere og beholde • System for oppfølging av nye medarbeidere • Samordne mottak og oppfølging av lærlinger
	Evaluerer av organisering av NAV Indre Nordmøre	Organiseringen av kontoret skal være slik at det legges til rette for en systematisk og kontinuerlig kompetanseutvikling
Samfunnssikkerhet gjennom kompetanse og godt samarbeid	Revidere ROS-analyser og beredskapsplaner	Oppstart oppdatering ROS-analyse inkl. nye scenarioer
	Sikre god helseberedskap mht legevakt og ambulanser	Gjennomføre ny ROS analyse knyttet til lokal helseberedskap

KLIMABUDSJETT

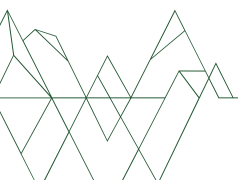
Innledning

Klimaendringer er en av vår tids største utfordringer. Endringer i klimaet påvirker natur og samfunn og endrer måten vi lever på. Norge har gjennom [Parisavtalen](#) forpliktet seg til å føre en klimapolitikk som bidrar til globale kutt i klimagassutslipp. Målet er å unngå at det skjer en temperaturstigning på mer enn 2 grader sammenlignet med førindustrielt nivå, og helst unngå en temperaturøkning på mer enn 1,5 grader. For å oppnå dette har Stortinget vedtatt nasjonale mål om å redusere klimagassutslippene med 40 % innen 2030, sammenlignet med 1990-nivå. På lang sikt skal Norge være et lavutslippssamfunn innen 2050. Dette krever en innsats fra både det offentlige, næringslivet og hver enkelt innbygger.

Norges klimaforpliktelser er vedtatt gjennom en egen [Klimalov](#) der lavutslippssamfunnet er beskrevet. Klimaloven har mål om at utslippene av klimagasser i 2030 skal være minst 50 %, helst 55 % lavere enn i 1990. Frem mot 2050 er målet at Norge skal omstille seg til å bli et lavutslippssamfunn.

Høsten 2015 vedtok FNs medlemsland 17 mål for bærekraftig utvikling fram mot 2030. Sammenhengen mellom klima og miljø, økonomi og sosiale forhold avgjør om noe er bærekraftig (figur 1). For å skape bærekraftig utvikling må verdens land jobbe med disse tre områdene. De gjelder for alle land og er et vegkart for den globale innsatsen for en bærekraftig utvikling i tiden fremover. Regjeringen har bestemt at [FNs 17 bærekraftsmål](#) skal være det politiske hovedsporet i Norge for å ta tak i de største utfordringene i vår tid.

Sunndal kommune legger FNs bærekraftsmål til grunn i den kommunale planleggingen. I 2020 gjorde Sunndal kommune vedtak om å bli bærekraftkommune. Alle målene i kommuneplanen, det overordnede styringsdokumentet i kommunen, er koblet til bærekraftsmålene. Alle målene i

kommuneplanen er koblet til disse 17 bærekraftsmålene. De ulike bærekraftsmålene skal brukes som rammeverk i kommunale planer for å gjøre alvor av å handle lokalt og tenke globalt. Kommunen har et stort ansvar i dette arbeidet og kan gjennom sine roller som planmyndighet, innkjøper, utbygger, og som eier og drifter av infrastruktur, bygg og vei, spille en nøkkelrolle for oppnåelsen av bærekraftig samfunnsutvikling.

Figur 1: De tre dimensjonene innen bærekraftig utvikling: miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Kilde: Azote Images for Stockholm Resilience Centre.

Om klimabudsjettet

Et klimabudsjett er et styringsverktøy som inneholder konkrete tiltak for å redusere klimagassutslipp og oppnå andre vedtatte klimamål. Det viser ansvaret for gjennomføring og vil synliggjøre klimaarbeidet som utføres i virksomheten. Klimabudsjettet inneholder tiltak for å redusere klimagassutslippene knyttet til den kommunale driften. Det skilles mellom planlagte tiltak som er med i økonomiplanen og ønskede tiltak. Å utarbeide klimabudsjett er en kontinuerlig prosess der klimatiltakene vurderes tatt inn eller ut av den rullerende økonomiplanen for en effektiv oppnåelse av klimamål.

Dette er Sunndal kommunes første klimabudsjett og gjelder for kommuneorganisasjonen for 2023. Siden dette er nytt arbeid for kommunen har vi valgt å starte med noen fokusområder og ikke ta for oss hele virksomheten. Fokusområder for årets klimabudsjett er energiforbruk, maskiner og utstyr som går på drivstoff, transport og tjenestereiser.

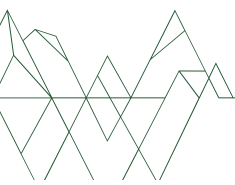
Arbeidet med klimabudsjett er nybrottsarbeid og Sunndal kommune vil videreutvikle klimabudsjettet år for år. Vår ambisjon er at klimabudsjettet vil forbedres gradvis gjennom erfaring og kompetanseheving. Klimabudsjettet vil følges opp av kommunens avdelinger og tjenester. Ansvar for gjennomførelse vil følges opp ved årlig rapportering på status som en del av årsrapporten. Tiltakene i klimabudsjettet for 2023 gjelder hele økonomiplanperioden 2023-2026, og det kan være at noen av tiltakene videreføres til senere år.

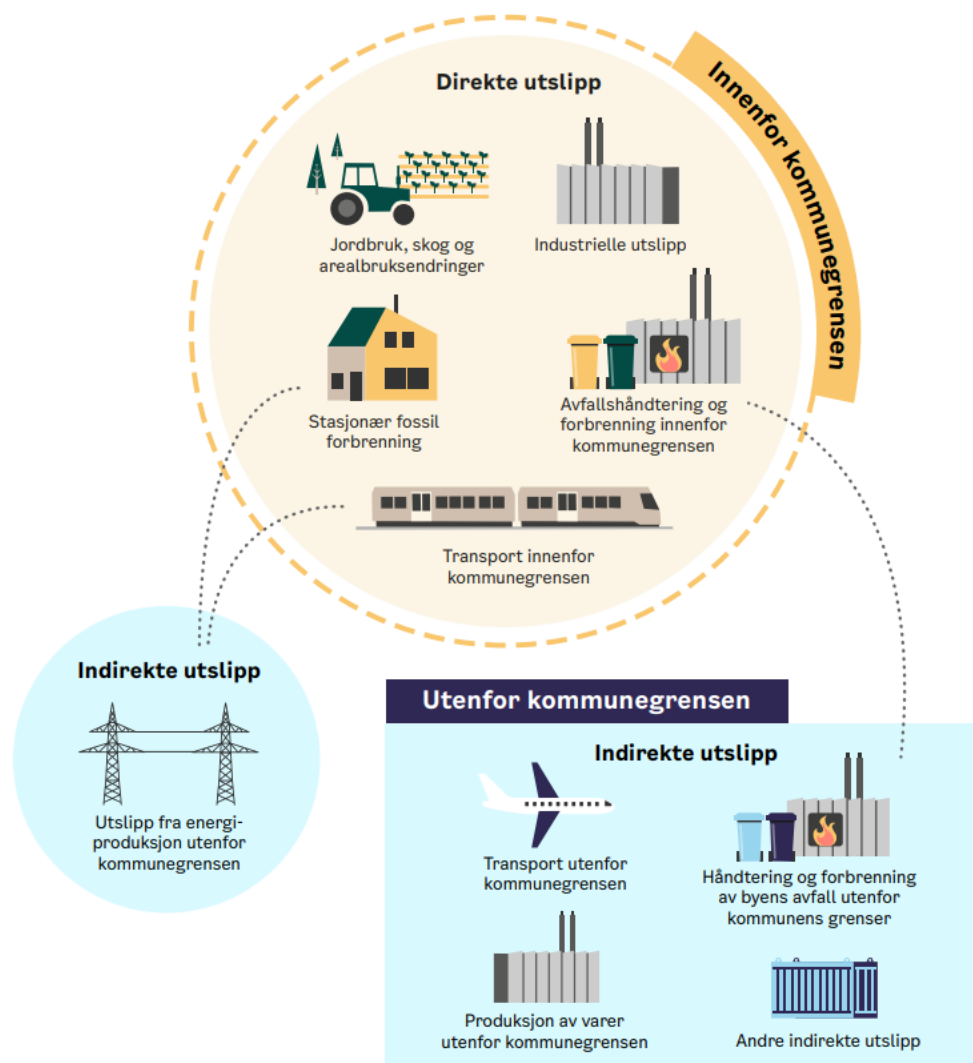
Noen av tiltakene i klimabudsjettet kan ha flere positive effekter enn bare effekt på klimaet. Det kan være tiltak som fremmer bedre folkehelse gjennom redusert lokalluftforurensning og økt fysisk aktivitet. Et eksempel er bygging av sykkelkur. Tørre sykkelparkeringer kan gjøre det enklere for ansatte å velge sykkel framfor bil og kan bidra til reduserte utslipp i transportsektoren. Det må understrekes at utslippsreduksjoner i klimabudsjettet er estimater og avvik kan forekomme. Tiltakenes rapporterte utslippsreduksjoner kan derfor både øke og synke. Andre faktorer utenfor kommunens grenser kan også påvirke den årlige utslippsreduksjonen i kommunen. Effektberegningene av tiltakene som presenteres er basert på informasjon og metodikk utarbeidet av [Miljødirektoratet](#). I tillegg har det blitt brukt metodikk fra The International Civil Aviation Organization (ICAO) for å beregne utslipp innen luftfart, [ICAO Carbon Emissions Calculator](#).

Klimagassutslipp deles ofte inn i to kategorier:

- Direkte utslipp: utslipp innenfor kommunens geografiske grense
- Indirekte utslipp: utslipp utenfor kommunens grenser, men som er et resultat av tjenester og aktiviteter innenfor grensene (f.eks. kjøp av varer som er produsert et annet sted).

Direkte utslipp kan knyttes direkte til en aktivitet. Et eksempel er bilkjøring, hvor det slippes ut CO₂ fra bilen. Indirekte utslipp forekommer i produksjonen av varer og tjenester utenfor Sunndal, og er et resultat av et forbruk i kommunen. Dette gjelder for eksempel mobiltelefoner som kommunen går til innkjøp av.

Figur 2: Indirekte og direkte utslipp. Kilde: KS.

Energi- og klimaregnskap

Sunndal kommune er med i Klimanettverk Nordmøre sammen med seks andre kommuner. Nettverket ble opprettet i 2018 og jobber for å redusere klimagassutslipp ved å dele problemstillinger, kunnskap, erfaringer, ideer og gode løsninger. Siden 2019 har kommunen laget [energi- og klimaregnskap](#) for den kommunale driften innen transport og energi. Energi- og klimaregnskapet er et godt verktøy å bruke for å se hvilke resultater ulike iverksatte klimatiltak har gitt. Energi- og klimaregnskapet for 2023 vil vise om gjennomførte tiltak innen transport og energi har hatt en effekt. På lik linje med klimabudsjettet vil energi- og klimaregnskapet gradvis utvikles og forbedres.

Årlige klimagassutslipp per Scope

Tonn CO ₂ -ekv.	2019	2020	2021
SCOPE 1			
Scope 1 Total	160	152.7	73.6
Transport	160	152.7	73.6
Kjemisk prosess	-	-	-
SCOPE 2			
Scope 2 Total	511.2	422	343.6
Elektrisitet	336.3	335	251.5
Fjernvarmested	174.9	87	92.2
SUM	671.1	574.7	417.2

Klimagassutslipp fordelt på scope 1 (transport, drivstoff) og scope 2 (energiforbruk) for 2019-2021. Utslippene oppgis i tonn CO₂-ekvivalenter. Tabell hentet fra energi- og klimaregnskapet for 2021.

Klimatiltak

Tabellene under viser ulike klimatiltak for den kommunale driften og tiltakene er delt inn i ulike kategorier:

- Direkte utslipp, kvantifiserbare
- Ikke-kvantifiserbare utslippsreduksjoner

Tabellene viser tiltak for å oppnå utslippsreduksjon, hvordan det kan finansieres, mulig effekt av klimatiltaket, og kilde og sektor.

Selv om enkelte tiltak ikke lar seg kvantifisere, betyr ikke det at disse tiltakene har mindre, lav eller ingen effekt på klimagassutslippene enn tiltak med kvantifiserbare utslippsreduksjoner. Ved hjelp av regneark utarbeidet av

Reduksjon i klimagasser oppgis i tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e). Dette er en måleenhet som brukes for å kunne sammenligne oppvarmingseffekten som ulike klimagasser, f.eks. lystgass (N₂O), metan (CH₄) og CO₂, har på atmosfæren. Noen klimagasser har større effekt på atmosfæren enn andre, som for eksempel metangass, og vil ha en høyere oppvarmingseffekt enn CO₂.

Direkte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter
Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostnad 2023	Sektor	Kilde	Reduksjon 2023	Reduksjon 2024	Reduksjon 2025	Reduksjon 2026
Bytte av varmtvannstanker i sportshallen - overgang til fjernvarme som energikilde	0	Oppvarming	Bygg og anlegg	0,0	0,0	0,0	0,0
Innkjøp av el-feiebil ved Tekniske tjenester	5 300	Veitrafikk	Tunge kjøretøy	6,0	12,9	12,9	12,9
Innkjøp av to el-biler ved Tekniske tjenester	1 000	Veitrafikk	Varebiler	2,1	4,2	4,2	4,2
Leiebilavtale på el-biler i Helse- og omsorgstjenesten	0	Veitrafikk	Personbiler	2,2	2,2	2,2	2,2
Sum	6 300			10,3	19,3	19,3	19,3

Bytte av varmtvannstanker i sportshallen - overgang til fjernvarme som energikilde

Nåværende varmtvannstank i Sportshallen skal byttes ut til flere små varmtvannstanker. Energikilden til tankene blir fjernvarme.

Innkjøp av el-feiebil ved Tekniske tjenester

Tekniske tjenester har per i dag en feiebil som går på drivstoff. Tjenesten søkte i september på Klimasats-midler av Miljødirektoratet for å delvis finansiere innkjøp av en el-feiebil. Svar på søknaden forventes i løpet av vinteren.

Finansiering

Klimasats-midler er søkt høsten 2022. Resten finansieres med kommunens investeringsmidler.

Innkjøp av to el-biler ved Tekniske tjenester

Tekniske tjenester planlegger å kjøpe inn ytterligere to el-biler til tjenestens bilpark. Disse vil erstatte to varebiler som i dag bruker diesel/bensin.

Tjenesten sendte høsten 2021, og fikk innvilget, en søknad på Klimasats-midler til å etablere lade-punkter for tjenestebiler. Det ble etablert totalt seks ladepunkter til de kommunale tjenestebilene og i løpet av 2023 vil ladestasjonen være fylt opp med seks el-biler.

Leiebilavtale på el-biler i Helse- og omsorgstjenesten

Sunndal kommune har meldt seg på felles anskaffelse av el-biler til Nordmøre Interkommunale Innkjøpssamarbeid (NII).

Beregnet utslippsreduksjon for dette tiltaket tar utgangspunkt i at minst ett kjøretøy som bruker bensin eller diesel skiftes ut til el-bil, med en årlig gjennomsnittlig kjørelengde på 16 000 km/år. Utslippsreduksjonen per kjøretøy kan i virkeligheten være lavere eller større enn beregnet reduksjon. Ved utskifting til flere el-biler vil utslippsreduksjonen bli større.

Ikke-kvantifiserbare utslippsreduksjoner

Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostnad 2023	Totalkostnad 2023-2026	Sektor	Kilde
Utrede miljøtiltak til sentrumsbarnehage	10 000	100 000	Bygg	Bygg og anlegg
Sum	10 000	100 000		

Ønskede tiltak

Direkte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter

Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostnad 2023	Sektor	Kilde	Reduksjon 2023	Reduksjon 2024	Reduksjon 2025	Reduksjon 2026
Redusert reiseaktivitet gjennom bruk av IKT-løsninger	0	Luftfart	Innenriks luftfart	0,1	0,1	0,1	0,1
Belysning - skifte ut til LED-armatur	0	Veitrafikk	Elektrisitetsproduksjon og annen energiforsyning	0,0	0,0	0,0	0,0
El-syssel til postombringing hos Aktiv hverdag	0	Veitrafikk	Tjenester tilknyttet transport	0,0	0,0	0,0	0,0
Redusert reiseaktivitet gjennom bruk av IKT-løsninger	0	Veitrafikk	Personbiler	1,7	1,7	1,7	1,7
Samkjøring til møter og andre arrangementer	0	Veitrafikk	Personbiler	1,0	1,0	1,0	1,0
Utrede bygging av sykkelkur på Øratorget	0	Veitrafikk	Personbiler	1,4	1,4	1,4	1,4
Utrede etablering av ladepunkter for kommunale parkeringsplasser ved Sunndal Rådhus	0	Veitrafikk	Personbiler	1,4	1,4	1,4	1,4
Sum	0			5,6	5,6	5,6	5,6

Belysning - skifte ut til LED-armatur

Det planlegges å skifte til 100-150 LED-armatur ved kunstgressbane, kulturhusplass, park og vei. Redusere energiforbruket til belysning gjennom investering i mindre energikrevende LED-armaturer. Investeringen vil gi en besparelse på strøm og bedre strømstyring.

El-syssel til postombringing hos Aktiv hverdag

Finansiering

Kan søke om Klimasats-midler før hovedsøknadsfristen 15. februar

Redusert reiseaktivitet gjennom bruk av IKT-løsninger

Teams-lenke i alle møteinnkallinger og prioritere digitale møter når det er mulig.

Utslippsreduksjoner er estimert med følgende utgangspunkt:

- Luftfart: En tur/retur flyreise fra Molde lufthavn til Oslo lufthavn for en passasjer.

Disse utslippsreduksjonene viser minimumseffekten av tiltakene med utgangspunkt i at et digitalt møte erstatter en flyreise (tur-retur) for en person. Når flere møter utenfor kommunens grense erstattes med digitale møter vil denne reduksjonen øke gradvis. Når det gjelder utslippsreduksjoner innen veitrafikk er det tatt utgangspunkt i totalt spart kjørelengde på 12 000 km/år på digitale møter. Dette estimatet kan være både lavere og høyere.

Finansiering

Innenfor driftsramme

Samkjøring til møter og andre arrangementer

Ansatte oppfordres til å kjøre sammen til møter, kurs og annet så langt det lar seg gjøre. Kommunens bilpark har flere biler, hvor den største har plass til opptil 9 personer.

Utslippsreduksjonen baserer seg på at minimum en personbil som bruker bensin/diesel blir stående og samkjøring med flere prioriteres.

Utrede bygging av sykkelkur på Øratorget

Ved at ansatte kan ha sykkel sin på en værbeskyttet plass kan det bidra til at flere ansatte velger å sykle og lar bilen stå.

Sykkelparkering er en viktig del a sykkel-infrastrukturen og vil bidra til å legge til rette og stimulere til mer sykling, jfr. strategi i kommuneplanen.

Det er mulig at dette tiltaket kan kombineres med tiltaket om utleieordning av el-sykler.

Finansiering

Det er mulig å søke om Klimasats-midler i 2023.

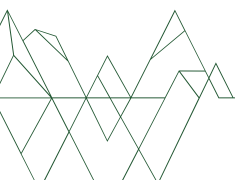
Utrede etablering av ladepunkter for kommunale parkeringsplasser ved Sunndal Rådhus

Etablering av ladepunkter til el-biler vil være positivt med tanke på å redusere luftforurensingen. I takt med at bilparken til kommunen blir mer elektrisk, vil også behovet for lade-punkter øke.

Ikke-kvantifiserbare utslippsreduksjoner

Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostnad 2023	Totalkostnad 2023-2026	Sektor	Kilde
Utrede utleieordning av el-sykler til turister og innbyggere	0	0	Veitrafikk	Personbiler
Sum	0	0		

Utrede utleieordning av el-sykler til turister og innbyggere

Se på mulighetene for å etablere en utleieordning for el-sykler med base på Sunndalsøra. Beregnet til kommunalt ansatte til bruk i arbeidstiden ved møtevirksomhet og annen aktivitet i og nær sentrum, men også turister og innbyggere. Kommunen ønsker å legge til rette og stimulere for mer sykling, og et slikt tilbud vil gi positiv gevinst, både klimamessig, men også helsemessig. Det er mulig at dette tiltaket kan sees i sammenheng med et annet ønsket tiltak om sykkelkur.

Finansiering

Det er mulig å søke om Klimasats-midler hvert år med hovedsøknadsfrist 15. februar. Det er mulig at dette kan fungere som en delfinansiering av tiltaket.

Begrepsforklaringer

I arbeidet med klimabudsjett er det tatt i bruk ulike begreper som ikke alle kjenner til. Utvalgte begreper er forklart nedenfor:

Bærekraftig utvikling er en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.

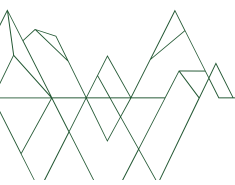
CO2-ekvivalent er en enhet som brukes i klimagassregnskap og klimabudsjett. Enheten tilsvarer den effekten en gitt mengde (som regel et tonn) CO₂ har på den globale oppvarmingen over en gitt tidsperiode (som regel 100 år). De andre klimagassene har et annet oppvarmingspotensial enn CO₂, og utslipp av disse gassene omregnes derfor til CO₂-ekvivalenter for å være sammenlignbare.

Klimafotavtrykk er en beregning av den totale klimapåvirkningen, både direkte og indirekte utslipp, for eksempel et land, en person eller en kommune.

Klimatiltak: tiltak hvis mål er å redusere mengden klimagassutslipp.

Kvantifiserbar: Noe som lar seg beregne eller tallsette. Merk at det er anslag og ikke absolutte tall.

Ikke-kvantifiserbare utslippsreduksjoner: Tiltak hvor det ikke er mulig å tallsette mengden klimagassutslipp som det vil reduseres med.

HOVEDTALLENE I BUDSJETTFORSLAGET

I kapittelet beskrives hovedelementene i budsjettforslaget med noen korte kommentarer. Det omfatter de sentrale inntekstpostene, fordelingen til tjenestoområdene, finans og resultat.

Sentrale inntekter

Beløp i 1000			Økonomiplan			
	Regnskap 2021	Oppr. bud. i fjor 2022	2023	2024	2025	2026
Inntekts- og formuesskatt	-219 523	-210 526	-224 539	-224 539	-224 539	-224 539
Eiendomsskatt	-78 190	-76 000	-70 200	-65 800	-61 500	-61 500
Andre generelle driftsinntekter	-39 918	-40 180	-75 405	-51 605	-51 605	-51 605
Rammetilskudd	-241 290	-238 356	-266 366	-269 664	-269 918	-269 923
Konsesjonskraftinntekter	-3 163	-12 700	-19 500	-19 500	-19 500	-19 500
Sum sentrale inntekter	-582 084	-577 762	-656 010	-631 108	-627 062	-627 067

I dette avsnittet presenteres de sentrale, frie inntektene til kommunen inkludert skatt, rammetilskudd, eiendomsskatt og kraftinntekter. Skatt og rammetilskudd er basert på beregninger i KS sin inntektsmodell som er sist oppdatert etter framleggingen av statsbudsjettet for 2023

Inntekts- og formuesskatt

Regjeringen har som målsetting at skatt på inntekt og formue fra personlige skattytere skal utgjøre ca 40% av kommunesektorens samlede frie inntekter. Gjennom 2021 ble skatteinntektene kraftig styrket. Også gjennom 2022 har dette skjedd, men store deler av merskatteinntektene ble trukket inn gjennom rammetilskuddet i revidert nasjonalbudsjett.

Skatteberegningen er gjort med utgangspunkt i estimert folketall for 2022 (SSB sin prognose) og utvikling i skatteanslaget for landet som helhet, samt andelen av total skatteinntang som kommunen beholder ihht forslaget til statsbudsjett 2023. Sunndal har de siste årene hatt en gjennomsnittlig skatteinntang på ca 92% av landsgjennomsnittet. Dette nivået benyttes også videre i 2023.

Skatteanslaget for 2023 er betydelig lavere enn for 2022, men dette må sees i sammenheng med rammetilskuddet.

Utjevning i skatten mellom kommunene blir utbetalt over rammetilskuddet og er beregnet til en inntekt på 10 mill kr.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatten er budsjettert på samme nivå som for 2022. Det er ikke lagt inn endringer på sats eller takst for 2023.

Takstene for boliger fastsettes av Skatteetaten. Takstene for kraftverk fastsettes også av Skatteetaten. I begge tilfeller kan disse bli justert noe.

Takst på driftsmidler som maskiner og fastmontert utstyr fases fortsatt ut. Dette gjelder i all hovedsak verdier hos Hydro Aluminium AS. Reduksjonen fra 2022 til 2023 er på ca 4,4 mill kr. I 2023 utgjør denne delen av eiendomsskatten 8,8 mill kr og i 2024 4,4 mill kr. Fra og med 2025 er det slutt på denne inntekten.

Staten kompenserer noe for tapte eiendomsskatteinntekter gjennom rammetilskuddet. For 2023 er dette beregnet til 5,8 mill kr, mens tapet så langt er 21,4 mill kr.

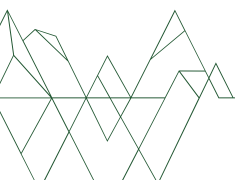
De kommunale takstene fra 2011 har gjennom to år blitt justert med tilsammen 15%. Disse takstene omfatter næringseiendom, fritidseiendom og våningshus. Kommunedirektøren vil ikke anbefale kommunestyret å foreta ytterligere kontorjusteringer da flere av takstene da trolig vil passere markedsverdi. Det vil igjen kunne medføre flere klagesaker.

Kommunestyret har mulighet til å justere skattesatsen for bolig og fritidseiendommer fra 3 til 4 promille. Og til å justere ned bunnfradraget på de samme eiendommene. Dette fradraget er på kr 200 000 pr eiendom.

Andre generelle driftsinntekter

Posten består av fire inntektskilder.

- Naturressursskatten: Denne reguleres ned med 1,0 mill kr basert på erfaringstall fra 2022 og settes til ca 13,5 mill kr. årlig.
- Konesjonsavgifter: Denne budsjetteres på samme nivå som tidligere år, dvs. 3,6 mill kr. Dette er midler som skal benyttes til næringstiltak.

- Vertskommunetilskudd asylmottak: Hero er tildelt en langtidskontrakt på drift av asylmottak. Det er budsjettert med i snitt 200 plasser og 3,0 mill kr. Samme beløp er lagt inn i hele økonomiplanperioden.
- Integreringstilskudd flyktninger: Det er budsjettert med 60 nye bosettinger i 2023 og årene framover. Det forutsettes at ukrainere bosatt i 2022 får forlenget kollektiv beskyttelse ut 2023. Videre er det lagt inn 2-5-års tilskudd for øvrige bosatte. Samlet er det lagt inn integreringstilskudd på 55 mill kr.

For perioden 2024-2026 tas anslagene betydelig ned sett i forhold til nivåene i 2022 og 2023.

Rammetilskudd

Rammetilskuddet beregnes ut fra et stort sett med kriterier. Utgangspunktet for rammetilskuddet er innbyggertallet 1. juli året før (som for Sunndal var 7 054 nå i 2022 mot 6 936 i fjor). Hoveddelen av tilskuddet er et likt tilskudd pr innbygger, for 2023 er satt til kr 28 077 (i fjor 26 133). Det utgjør ca 198 mill kr. Økningen utgjør 17 mill kr som delvis skyldes folketallsvekst og delvis endringer av oppgaver.

Kommunen får videre ca 36 mill kr i ulike utjevningsindikatorer. Denne justeres ut fra endringer i bl.a. demografisk sammensetning.

I tillegg kompenseres kommunen for utfasingen av eiendomsskatt på verk og bruk. For 2023 er denne beregnet til 5,8 mill kr. Og det er noen distriktsutjevnings- og andre skjønnsstilskudd.

Til slutt kommer en post som utjevner skatteinntektene mellom kommunene. Sunndal har en skatteinngang som ligger på om lag 92% av landsgjennomsnittet (inkludert naturressursskatt). På grunn av folketallsveksten fra 2022 til 2023 øker denne noe og utgjør 10,4 mill kr.

Konsesjonskraftinntekter

Uroen i kraftmarked fra høsten 2021 har i høyeste grad fortsatt inn i 2022. Dette har vært svært påvirket av krigen i Ukraina og kraftkrisen i Europa. Mange ulike faktorer har drevet prisene i Sør-Norge opp til helt nye nivåer, mens prisene i Midt- og Nord-Norge har vært relativt lave. Imidlertid har prisene også i vårt område (NO3) steget utover høsten og passert nivået på samme tid i fjor.

Kommunedirektøren er gitt følgende fullmakt fra kommunestyret:

- *Sunndal kommunestyre vedtar å forvalte kjøp og salg av konsesjonskraft i egen regi.*
- *Sunndal kommunestyre gir Kommunedirektøren i fullmakt å forhandle fram en avtale om salg av konsesjonskraft til Sunndal Energi AS på markedsmessige vilkår.*
- *Dersom forhandlingene med Sunndal Energi AS ikke skulle føre fram gis Kommunedirektøren fullmakt til å selge konsesjonskraften i det åpne markedet gjennom en anbudsrunde og benytte Kommunekraft AS som rådgiver.*
- *Avtalelengde begrenses til minimum ett år og maksimum fem år.*

Etter utvidelsen med Ulvund kraftverk vedtatt av kommunestyret i vår utgjør konsesjonskraftmengden til kommunen nå ca 66,2 GWh. Det ble 27.09.2022 inngått en avtale med Sunndal Energi om å selge hele kraftmengden på fastpris for 2023 til 45,5 øre/KWh. For 2022 har denne prisen vært på 34,1 øre/KWh, mens den i 2020 var på 19,8 øre/KWh.

Det er ulike innkjøpspriser fra de ulike kraftprodusentene, men gjennomsnittsprisen for 2023 er budsjettert til ca 16 øre/KWh. Dette gir en forventet netto inntekt til kommunen i 2023 på 19,5 mill kr, noe som er opp ca 7 mil kr fra 2022.

Usikkerheten er stor for årene framover rundt dette, men med de erfaringene vi har hatt gjennom det siste året legger vi samme nivå til grunn i resten av økonomiplanperioden også.

Sentrale utgifter

Beløp i 1000			Økonomiplan			
	Regnskap 2021	Oppr. bud. i fjor 2022	2023	2024	2025	2026
Sentral lønnsregulering - neste års lønnsoppgjør	0	10 002	9 000	9 000	9 000	9 000
Sum sentrale utgifter	0	10 002	9 000	9 000	9 000	9 000

Som i tidligere år settes det av for neste års lønnsoppgjør på denne posten. Utgiften påløper normalt fra mai/juni og ut året. Når virkningen av oppgjøret er klart fordeles budsjettposten, normalt i budsjettreguleringen i 2. tertial. Posten kan også benyttes til uforutsette pensjonsutgifter.

Driftsutgifter per tjenesteområde (1B)

Beløp i 1000			Økonomiplan			
	Regnskap 2021	Oppr. bud. i fjor 2022	2023	2024	2025	2026
Kommunedirektørens stab	50 796	56 229	60 165	59 715	58 665	58 215
Politisk virksomhet	5 083	5 433	5 993	5 993	5 993	5 993
Innvandrer-tjenesten	18 971	22 732	42 325	32 525	32 525	32 525
IKT Orkide	0	0	0	0	0	0
Grunnskole-tjenesten	91 821	93 884	96 027	94 527	94 527	94 527
Barnehage-tjenesten	49 890	51 486	55 270	49 582	47 582	47 582
Helsetjenesten	90 379	91 087	105 475	106 675	105 405	105 405
NAV Indre Nordmøre	13 569	15 893	16 527	16 527	16 527	16 527
Helse-og omsorgstjenesten	144 621	139 902	160 313	164 313	160 513	160 513
Kulturtjenesten	18 186	16 800	17 030	16 930	16 930	16 930
Tekniske tjenester	50 586	55 473	56 226	56 226	56 226	56 226

Beløp i 1000			Økonomiplan			
	Regnskap 2021	Oppr. bud. i fjor 2022	2023	2024	2025	2026
Tekniske tjenester - Selvkost	-5 731	-6 628	-7 983	-9 102	-9 652	-10 423
Sentrale inntekter og utgifter	0	2 850	1 576	76	76	76
Finansposter	-50	0	0	0	0	0
Driftsutgifter per tjenesteområde	528 120	545 142	608 945	593 988	585 318	584 097

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000			Økonomiplan			
	Regnskap 2021	Oppr. bud. i fjor 2022	2023	2024	2025	2026
Renteinntekter	-3 436	-4 100	-11 000	-10 260	-10 070	-9 060
Renteutgifter	4 850	8 200	23 920	26 960	30 200	34 500
Avdrag på lån	27 775	26 000	32 000	33 000	33 000	35 000
Avskrivninger	37 822	40 000	41 000	41 000	42 000	44 000
Utbytte og eieruttak	-7 400	-8 400	-7 400	-7 400	-7 400	-7 400
Netto finansinntekter/finansutgifter	59 610	61 700	78 520	83 300	87 730	97 040
Finansutgifter i tjenesteområdene	-50	0	0	0	0	0
Totale finansutgifter	59 560	61 700	78 520	83 300	87 730	97 040
Motpost avskrivninger	-37 822	-40 000	-41 000	-41 000	-42 000	-44 000
Motpost avskrivninger	-37 822	-40 000	0	0	0	0

Renteinntekter

Kommunen har en likviditetsreserve på i snitt 200 mill kr. Denne forventes å bli noe redusert gjennom perioden.

Rentenivået har gjennom 2022 steget kraftig. Renteinntektene er i stor grad basert på 3 mnd NIBOR + en margin. Marginen er fastsatt i kommunens bankavtale.

I tillegg består renteinntektene av renter på utlån, både til Sunett AS og videreformidling av Husbanklån.

Det er i perioden beregnet en snitt på 3 mnd NIBOR på 4%.

Renteutgifter

Sunndal kommune forventes å ha en brutto lånemasse på omlag 630 mill kr ved utgangen av 2022.

Forutsatt at investeringsbudsjettet i økonomiplanen gjennomføres anslås samlet lånegjeld å ligge på ca 740 mill ved utgangen av 2025.

Rentenivået har økt kraftig gjennom 2022 og forventes å stige ytterligere i tiden framover. Det er i beregningene benyttet en markedsrente (3 mnd NIBOR + margin) på 4,6%. Kommunen har imidlertid flere fastrentelån som trekker den gjennomsnittlige lånerenten ned, men disse vil måtte refinansieres senere til samme markedsrente.

Utbytte og eieruttak

Posten består av to elementer:

- Det er inngått en avtale om tilbakebetaling av et ansvarlig lån til Sunett AS som gir en inntekt på 2,4 mill kr i året. Dette er tidligere opparbeidet overskudd i det gamle Sunndal Kraftforsyning.
- I tillegg er det budsjettet med et utbytte fra Sunndal Energi Holding AS på 5 mill kr årlig i planperioden som er på nivå med oppnådd utbytte de to siste årene.

Disponering av driftsrammen

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. bud. i fjor 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Sentrale inntekter						
Inntekts- og formuesskatt	-219 523	-210 526	-224 539	-224 539	-224 539	-224 539
Eiendomsskatt	-78 190	-76 000	-70 200	-65 800	-61 500	-61 500
Andre generelle driftsinntekter	-39 918	-40 180	-75 405	-51 605	-51 605	-51 605
Rammetilskudd	-241 290	-238 356	-266 366	-269 664	-269 918	-269 923
Konsesjonskraftinntekter	-3 163	-12 700	-19 500	-19 500	-19 500	-19 500
Sum sentrale inntekter	-582 084	-577 762	-656 010	-631 108	-627 062	-627 067
Sentrale utgifter						
Sentral lønnsregulering - neste års lønnsoppgjør	0	10 002	9 000	9 000	9 000	9 000
Sum sentrale utgifter	0	10 002	9 000	9 000	9 000	9 000
Driftsutgifter per tjenesteområde						
Kommunedirektørens stab	50 796	56 229	60 165	59 715	58 665	58 215
Politisk virksomhet	5 083	5 433	5 993	5 993	5 993	5 993
Innvandertjenesten	18 971	22 732	42 325	32 525	32 525	32 525
Grunnskolestjenesten	91 821	93 884	96 027	94 527	94 527	94 527
Børnehagetjenesten	49 890	51 486	55 270	49 582	47 582	47 582
Helsetjenesten	90 379	91 087	105 475	106 675	105 405	105 405
NAV Indre Nordmøre	13 569	15 893	16 527	16 527	16 527	16 527
Helse-og omsorgstjenesten	144 621	139 902	160 313	164 313	160 513	160 513
Kulturtjenesten	18 186	16 800	17 030	16 930	16 930	16 930
Tekniske tjenester	50 586	55 473	56 226	56 226	56 226	56 226

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. bud. i fjor 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Tekniske tjenester - Selvkost	-5 731	-6 628	-7 983	-9 102	-9 652	-10 423
Sentrale inntekter og utgifter	0	2 850	1 576	76	76	76
Driftsutgifter per tjenesteområde	528 170	545 142	608 945	593 988	585 318	584 097
Korr. finansutgifter i tjenesteområdene	50	0	0	0	0	0
Korr. avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	2 470	1 113	0	0	0	0
Brutto resultat (KOSTRA)	-51 394	-21 505	-38 066	-28 121	-32 745	-33 971
Renteinntekter	-3 436	-4 100	-11 000	-10 260	-10 070	-9 060
Renteutgifter	4 850	8 200	23 920	26 960	30 200	34 500
Avdrag på lån	27 775	26 000	32 000	33 000	33 000	35 000
Avskrivninger	37 822	40 000	41 000	41 000	42 000	44 000
Utbytte og eieruttak	-7 400	-8 400	-7 400	-7 400	-7 400	-7 400
Netto finansinntekter/finansutgifter	59 610	61 700	78 520	83 300	87 730	97 040
Finansutgifter i tjenesteområdene	-50	0	0	0	0	0
Totale finansutgifter	59 560	61 700	78 520	83 300	87 730	97 040
Motpost avskrivninger	-37 822	-40 000	-41 000	-41 000	-42 000	-44 000
Motpost avskrivninger	-37 822	-40 000	0	0	0	0
Netto resultat (KOSTRA)	-29 705	195	-546	14 179	12 985	19 069
Bruk av ubundne avsetninger	0	-402	-2 454	-14 179	-12 985	-19 069
Overføring til investering	3 000	1 320	3 000	0	0	0
Netto avsetninger	3 000	918	546	-14 179	-12 985	-19 069
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	-2 470	-1 113	0	0	0	0
Totale avsetninger	29 705	-195	546	-14 179	-12 985	-19 069
Årsoverskudd (-)/Årsunderskudd (+)	0	0	0	0	0	0

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

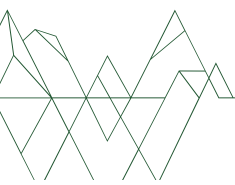
Beløp i 1000	Regnskap 2021	Oppr. bud. i fjor 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Bruk av ubundne avsetninger	0	-402	-2 454	-14 179	-12 985	-19 069
Overføring til investering	3 000	1 320	3 000	0	0	0
Netto avsetninger	3 000	918	546	-14 179	-12 985	-19 069
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	-2 470	-1 113	0	0	0	0
Totale avsetninger	29 705	-195	546	-14 179	-12 985	-19 069

"Netto resultat (KOSTRA)" er netto driftsresultat og med det overskuddet eller underskuddet på den samlede driften. Siden inntektene vises med negative tall og utgiftene med positive tall, vil et netto driftsresultat som vises med minus i fortegn være et overskudd og motsatt.

Overskuddet kan benyttes til investeringer eller avsettes til fri egenkapital/disposisjonsfond. Underskuddet må dekkes av fri egenkapital/disposisjonsfond.

Oversikten viser et lite overskudd i 2023, men betydelige underskudd i årene etter. Tidligere har kommunedirektøren valgt å legge inn en uspesifisert innsparing i Økonomiplanen, men det er ikke gjort nå i år. Tabellen viser tydelig at kommunen står foran krevende utfordringer med å ta ned driftsnivået og tilpasse dette til framtidige inntekter.

I 2023 foreslås overskuddet pluss noen midler fra disposisjonsfondet overført til egenfinansiering av investeringer. Det er ikke videreført i årene som kommer.

KOMMUNENS TJENESTEOMRÅDER

Kommunedirektørens stab

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	30 808	32 234	34 334	33 884	33 334	32 884
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	10 672	9 519	9 899	9 899	9 399	9 399
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	6 618	6 850	8 124	8 124	8 124	8 124
Overføringsutgifter	17 229	15 493	15 990	15 990	15 990	15 990
Finansutgifter	644	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	65 971	64 096	68 347	67 897	66 847	66 397
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-1 736	-1 036	-1 077	-1 077	-1 077	-1 077
Refusjoner	-11 469	-6 831	-7 105	-7 105	-7 105	-7 105
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 971	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-15 175	-7 867	-8 182	-8 182	-8 182	-8 182
Sum	50 796	56 229	60 165	59 715	58 665	58 215

Beskrivelse av dagens virksomhet

Budsjettområdet for Kommunedirektørens staber består av følgende avdelinger og funksjoner :

- Kommunedirektøren
- Økonomiavdelingen
- Organisasjons- og personalavdelingen
- Service- og informasjonsavdelingen
- PP-tjenesten for Sunndal og Tingvoll
- Avdeling for samfunnsutvikling

I tillegg dekker budsjettrammen sentrale fellesutgifter, felles IKT, tilskudd til næringsformål, beredskap og kirkelig fellesråd

Stabene har med dette et bredt ansvarsområde:

- Kommunens administrative ledelse inkl saksbehandlingskapasitet
- Areal- og samfunnsplanlegging, byggesaksbehandling og skog- og landbruksforvaltning
- Beredskapsarbeid, arkivfunksjoner, servicekontor og informasjon
- Politisk sekretariat og valgadministrasjon
- Personvern og informasjonssikkerhet
- IKT-drift og digitalisering
- Økonomi-forvaltning med regnskap og rapportering
- Personalforvaltning og organisasjonsutvikling med støtte til tjenestene og lønn
- Pedagogisk-psykologisk tjeneste inkl tjenester til Tingvoll og fylkeskommunen

Kostra-analyse	Sunnadal 2020	Sunnadal 2021	Oppdal	Surnadal	Gol Kostragruppe 05	Kostragruppe uten Oslo	Landet
Prioritet							
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb (B)	5 324	4 955	4 544	5 196	7 098	6 717	4 559
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)	17,2 %	20,5 %	17,6 %	5,1 %	11,9 %	13,6 %	13,7 %
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i prosent av totale netto driftsutg (B)	7,2 %	6,9 %	7,7 %	7,9 %	10,3 %	9,0 %	6,9 %
Netto driftsutgifter, kirke, i prosent av totale netto driftsutgifter (B)	1,1 %	1,1 %	1,1 %	1,3 %	1,5 %	1,4 %	1,0 %
Økonomi							
Frie inntekter i kroner per innbygger (B)	64 198	68 471	62 658	65 525	68 659	73 840	63 840
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)	-0,2 %	3,9 %	5,3 %	2,3 %	0,3 %	4,4 %	4,2 %
Netto lånegjeld i kroner per innbygger (B)	72 818	73 793	43 500	103 121	94 329	98 411	90 299
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (B)	65,4 %	62,6 %	42,2 %	90,6 %	69,3 %	78,4 %	93,0 %
Grunnlagsdata (Nivå 3)							
Alle funksjoner Avtalte årsverk (antall)	730,5	733,1	630,4	642,5	490,6	12 617,0	372 339,1
Alle funksjoner Avtalte årsverk eksklusive lange fravær (antall)	671,0	671,9	564,0	557,3	455,8	11 294,6	330 731,5

Kostra viser at kommunens utgifter til administrasjon pr innbygger ligger noe over landsgjennomsnittet, men godt under kostragruppen vår. Målet er å holde utgiftene på et stabilt nivå, men det er krevende med mange nye oppgaver som skal løses av stabene.

Øvrige indikatorer viser finansielle tall. Disse er kommentert i et eget kapittel for finansielle måltall.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett		56 229	56 229	56 229	56 229
Vedtak forrige periode					
Reduserte lønnsutgifter	Vedtak forrige periode	-500	-500	-500	-500
Todalsfjordprosjektet - prosjektrressurser	Vedtak forrige periode	0	0	-1 500	-1 500
Sum Vedtak forrige periode		-500	-500	-2 000	-2 000
Sum Lønns- og prisvekst		2 106	2 106	2 106	2 106
Konsekvensjustert budsjett		1 606	1 606	106	106
Konsekvensjustert ramme		57 835	57 835	56 335	56 335
Nye tiltak					
Gjennomføring av valg	Nye tiltak	450	0	450	0
Rekruttering	Nye tiltak	880	880	880	880
Økte felles IKT-kostnader	Nye tiltak	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum Nye tiltak		2 330	1 880	2 330	1 880
Nye tiltak og realendringer budsjett		2 330	1 880	2 330	1 880
Ramme 2023-2026		60 165	59 715	58 665	58 215

Vedtak forrige periode

Reduserte lønnsutgifter

I behandling av rammene for Økonomiplan-perioden vedtok kommunestyret kommunedirektørens innstilling om kutt i rammene for stabene. Disse innsparingene vil i all hovedsak bli foreslått tatt i reduserte personalutgifter ved at vakante stillinger ikke blir erstattet. Det vil videre medføre at arbeidet i stabene må omfordes eller nedprioriteres over tid. Innsparingene vil utgjøre omlag 2-2,5 årsverk.

Todalsfjordprosjektet - prosjektrressurser

Med bakgrunn i bl.a. innspill i budsjettseminaret foreslår Kommunedirektøren å sette av 1,5 mill kr årlig i tre år til prosjektrressurser for å utnytte potensialet for nærings- og samfunnsutvikling i forbindelse med realiseringen av Todalsfjordprosjektet.

Nye tiltak

Gjennomføring av valg

I Økonomiplanperioden er det kommunestyre- og fylkestingsvalg i 2023 og stortingsvalg i 2025. Basert på erfaringer fra tidligere valg foreslås det at budsjettet styrkes med kr 450 000 i i valgårene.

Rekruttering

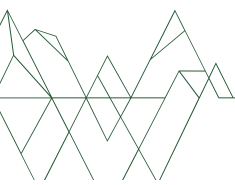
Med utgangspunkt i dagens arbeidsmarked og rekrutteringssituasjon, ser vi behov for å kunne etablere en ressurs knyttet til organisasjons- og personalavdelingen for å kunne profesjonalisere

rekrutteringsprosessen fra start til slutt. Målet er å bedre kunne støtte tjenestene i rekrutteringsprosessen slik at vi kan konkurrere om nødvendig kompetanse.

Økte felles IKT-kostnader

Utgiftene på IKT-området øker vesentlig mer enn ordinær prisstigning. Dette har flere årsaker. Bl.a. har staten pålagt kommunene å dekke utgifter til Norsk Helsenett. Videre er det flere felles IKT-satsinger i IKT-samarbeidet på Nordmøre. Mye av dette omhandler styrking av IT-sikkerheten, samt modernisering av løsninger bl.a. for kommunikasjon mot publikum, politikere og ansatte.

Utstyrsparken i kommunen krever også utskifting for å kunne være et godt verktøy for de ansatte.

Politisk virksomhet

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	3 183	2 748	2 858	2 858	2 858	2 858
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	901	1 387	1 442	1 442	1 442	1 442
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	375	609	975	975	975	975
Overføringsutgifter	794	785	816	816	816	816
Sum Driftsutgifter	5 254	5 528	6 091	6 091	6 091	6 091
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-4	0	0	0	0	0
Refusjoner	-160	-95	-99	-99	-99	-99
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-7	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-171	-95	-99	-99	-99	-99
Sum	5 083	5 433	5 993	5 993	5 993	5 993

Beskrivelse av dagens virksomhet

Budsjettområdet dekker utgifter og virksomheten til politiske råd og utvalg inklusive drift av kontrollutvalg, eldreråd og ungdomsråd. Her ligger også noen politiske tilskuddsordninger og kontingenter mv.

Kostra-analyse	Sunndal 2020	Sunndal 2021	Oppdal	Surnadal	Gol Kostragruppe 05 uten Oslo	Landet
Prioritet						
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring , i kr. pr. innb (B)	647	634	614	601	1 003	939
Brutto driftsutgifter til funksjon 110, Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb (B)	215	173	206	184	384	326
						135

Kostra viser at vi har noe høyere utgifter til både politisk virksomhet og kontroll enn landssnittet, men under nivået til vår egen kostragruppe. Målsettingen er å holde 2021-nivået i tiden framover.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett		5 433	5 433	5 433	5 433
Vedtak forrige periode					
Sum Vedtak forrige periode		0	0	0	0
Sum Lønns- og prisvekst		209	209	209	209
Konsekvensjustert budsjett		209	209	209	209
Konsekvensjustert ramme		5 643	5 643	5 643	5 643
Nye tiltak					
Forvaltningsrevisjonsprosjekt	Nye tiltak	350	350	350	350

Beløp i 1000

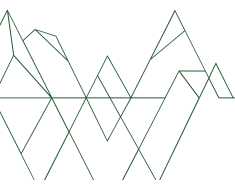
Tiltakstype	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Sum Nye tiltak	350	350	350	350
Nye tiltak og realendringer budsjett	350	350	350	350
Ramme 2023-2026	5 993	5 993	5 993	5 993

I budsjettforslaget er det lagt opp til kun justering for generell lønns- og prisstigning.

Vedtak forrige periode

Forvaltningsrevisjonsprosjekt

Det ble avsatt midler til et forvaltningsrevisjonsprosjekt i 2022. Kommunestyret har i gjeldende økonomiplan et vedtak på at dette var en engangsbevilgning som ikke skulle videreføres i 2023. Kontrollutvalget har lagt fram et budsjettforslag hvor det settes av 350 tusen til forvaltningsrevisjon i 2023. Kommunedirektøren har ikke anledning til å endre på dette og det legges derfor fram som en del av innstillingen.

Innvandrertjenesten

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	16 096	18 509	37 969	28 169	28 169	28 169
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	4 626	5 205	5 377	5 377	5 377	5 377
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	69	59	62	62	62	62
Overføringsutgifter	3 128	2 439	2 537	2 537	2 537	2 537
Finansutgifter	26	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	23 945	26 212	45 945	36 145	36 145	36 145
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-80	-550	-572	-572	-572	-572
Refusjoner	-4 834	-2 930	-3 047	-3 047	-3 047	-3 047
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-61	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-4 975	-3 480	-3 619	-3 619	-3 619	-3 619
Sum	18 971	22 732	42 325	32 525	32 525	32 525

Beskrivelse av dagens virksomhet

Innvandrertjenesten bosetter og følger opp ulike tiltak i integreringen av familier som kommer til Sunndal. Målet er at deltagerne våre skal få varig tilknytning til arbeidslivet og bli en del av det norske samfunnet. Eksempel på våre oppgaver er å finne og gjøre klar egnet bolig til nyankomne og følge opp med boveiledning, følge opp i barnehage og skole, følge opp søknadsprosedyrer til for eksempel UDI og politi, samt gi opplæring i hvordan fungere i et norsk, digitalt samfunn. Vi skal gi obligatorisk undervisning etter kunnskapsløftet og læreplan i norsk og samfunnskunnskap for minoritetsspråklige, og kurs i foreldreveiledning og livsmestring. I tillegg til gjennomføring av norsksprøver gjennomfører vi eksamener på lik linje med andre ungdomsskoler.

Tjenesten har også ansvar for å tilby opplæring til asylsøkere som eventuelt måtte bo på mottak.

Vi behandler søknader og tilbyr introduksjonsprogram etter introduksjonsloven og den nye integreringsloven. Dette innbefatter kartlegging, planlegging og tett oppfølging av deltagere i gjennomføringen for at deltagerne skal nå målene sine om arbeid eller utdanning. Vi samarbeider med andre offentlige instanser som NAV, politi, barnevern, SUNS, skole og fylkeskommunen, og har også et samarbeid med næringa for å få deltagere ut i praksis / sommerjobb og varig arbeid.

Vi samarbeider tett med frivillige organisasjoner og lag- og foreninger for å følge opp at voksne og barn får tilbud om å delta i passende fritidsaktiviteter.

Tjenesten følger også opp at integreringstilskudd som kommer fra staten til kommunen stemmer med de bosatte vi har i kommunen.

Kostra-analyse

	Sunndal 2020	Sunndal 2021	Oppdal	Surnadal	Gol Kostragruppe 05	Landet uten Oslo
Andre nøkkeltall						
Bosatte flyktninger per 1000 innbyggere (B)	2,3	5,2	2,1	3,1	1,7	0,9
Flyktninger - Anmodning om bosetting - antall personer	14	27	23	19	14	
Flyktninger - Faktisk bosetting - antall personer	16	36	15	18		
Flyktninger - Vedtak om bosetting - antall personer	21	27	23	19	14	
Innvandrere i prosent av befolkningen	9,3 %					
Tilskudd fra IMDi (kr)	31 435 513	24 628 049	16 676 700	18 266 254	13 989 796	

Det er få kostra-indikatorer på området, tjenestene er ulikt organisert mellom kommunene og omfanget av bosetting er også svært ulikt.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

Tiltakstype	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	22 732	22 732	22 732	22 732
Vedtak forrige periode				
Sum Vedtak forrige periode	0	0	0	0
Sum Lønns- og prisvekst	793	793	793	793
Konsekvensjustert budsjett	793	793	793	793
Konsekvensjustert ramme	23 525	23 525	23 525	23 525
Nye tiltak				
Tilpasninger til økt bosetting i 2022 og videre Nye tiltak inn i 2023	18 800	9 000	9 000	9 000
Sum Nye tiltak	18 800	9 000	9 000	9 000
Nye tiltak og realendringer budsjett	18 800	9 000	9 000	9 000
Ramme 2023-2026	42 325	32 525	32 525	32 525

Sammendrag budsjett

Tjenestens virksomhet er svært dynamisk og kan endres på kort tid. Etter flere år med reduserte ankomster har 2022 vært preget av store ankomster på grunn av krigen i Ukraina. Kommunen vedtok i mars 2022 å bosette inntil 180 flyktninger i løpet av året. Situasjonen i Ukraina vil ha betydning for om denne gruppa får opphold utover ett år, og hvilket regelverk som vil gjelde for denne gruppa når midlertidig regelverk utgår 1/7-2023. Dette er forhold som en må komme tilbake til i revideringer av budsjett og økonomiplan framover.

Fra høsten 2023 vil det på Sunndalsøra bli etablert permanent mottak i regi av Hero. Voksne asylsøkere har rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og dette vil kreve økt ressurs hos tjenesten.

Vedtak forrige periode

Tidligere vedtatte innsparinger i innvandrertjenesten

Flyktningsituasjonen i Europa har endret seg vesentlig fra situasjonen da vedtatt økonomiplan ble skrevet. Innsparingstiltakene som ble lagt til grunn for ett år siden reverseres derfor i denne økonomiplanen. Skulle situasjonen endre seg senere i økonomiplanperioden med nedskalering av bosetting vil det måtte justeres i senere budsjetter.

Nye tiltak

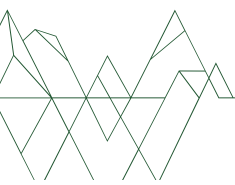
Tilpasninger til økt bosetting i 2022 og videre inn i 2023

Kommunen er anmodet om 180 bosettinger i 2022 og det planlegges å gjennomføre dette. Hovedandelen av dette vil være ukrainere, men også noen andre grupper av flyktninger er og blir bosatt. Mange av bosettingene vil skje på slutten av året. For en vesentlig del av disse skal innvandrertjenesten levere introduksjonsprogram med lønn til deltakerne, boliger og ellers tilrettelegging.

I økonomiplanen legges det nå opp til at de fleste av disse vil bli boende i kommunen ut 2023 og at ordningen med kollektiv beskyttelse for ukrainere vil bli forlenget med ytterligere ett år. En mindre andel vil trolig flytte til andre steder i landet. I tillegg budsjetteres det med en bosetting på 60 nye flyktninger i 2023. Integreringstilskudd for begge gruppene budsjetteres under kapittelet "Frie inntekter".

For 2023 budsjetteres det derfor med en økning av utgifter med samlet 18,8 mill kr fra opprinnelig budsjett 2022. Dette fordeles med 11,3 mill kr til introduksjonsprogrammet, 2,0 mill kr til utvidet voksenopplæring og 5,5 mill kr til flyktningarbeidet inkludert bosetting.

Det er stor usikkerhet hvordan dette vil utvikle seg videre i 2024 og framover i økonomiplanperioden, men det legges inn halvparten av tilskudd og utgifter til formålet av planleggingshensyn

Grunnskoletjenesten

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	96 362	95 527	97 736	96 236	96 236	96 236
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	8 169	8 203	8 532	8 532	8 532	8 532
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 480	337	351	351	351	351
Overføringsutgifter	1 082	172	179	179	179	179
Sum Driftsutgifter	107 093	104 240	106 797	105 297	105 297	105 297
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-3 300	-4 139	-4 304	-4 304	-4 304	-4 304
Refusjoner	-11 800	-6 217	-6 466	-6 466	-6 466	-6 466
Overføringsinntekter	-1	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-171	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-15 272	-10 356	-10 770	-10 770	-10 770	-10 770
Sum	91 821	93 884	96 027	94 527	94 527	94 527

Beskrivelse av dagens virksomhet

Vår visjon er at skolene i Sunndal kommune skal være – *et trygt sted for læring*.

- Læringsmiljøet i Sunndalskolen fremmer helse, trivsel og læring for alle.
- Sunndalskolen gir elevene fremtidsrettet opplæring av høy kvalitet.

Grunnskoletjenesten er ansvarlig for drift av kommunens grunnskoler og skolefritidsordninger, logopeditjeneste og spesialundervisning for voksne. Sunndal kommune satser på barn og ungdom, med en god skole som fundamentet. Vårt hovedmål er å skape lærende, inkluderende og kreative skolemiljø der barn og unge har lyst til å lære mer.

Sunndalsskolen har organisert felles utviklingsarbeid i ulike nettverk. Nettverkene består av ansatte fra skolene og barnehagene, og arbeider på vegne av skoleledergruppa. Målet med organisering i nettverk er utvikling gjennom fokus på kompetanse og involvering, fremfor top-down styring.

Noen av nettverkene er bl.a.:

- Oppvekstnettverk Nordmøre
- Utviklingslærernetttverk språk og skriv
- Sosiallærernetttverk
- IKT-nettverket

Skoleledelse og organisasjonsutvikling er et prioritert område i Grunnskoletjenesten. Fokus vil være hvordan ledere leder utviklings- og forbedringsarbeidet i skolen i tråd med ny læreplan og fagfornyelsen.

Kostra-analyse

	Sunndal 2020	Sunndal 2021	Oppdal	Surnadal	Gol	Kostragruppe 05 uten Oslo	Landet
Prioritet							
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år (B)	116 637	122 928	102 998	120 458	111 604	122 865	99 619
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år (B)	20 172	16 544	10 794	6 782	4 543	8 793	6 858
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år (B)	2 863	1 579	3 224	5 357	1 341	3 762	2 437
Produktivitet							
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn (B)	10,0	10,5	12,1	11,7	11,7	10,3	12,7
Lønnsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev (B)	123 874,7	132 881,5	107 125,9	121 621,0	117 405,7	131 023,0	105 873,8
Dekningsgrad							
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (B)	7,0 %	8,1 %	8,1 %	6,1 %	10,0 %	9,5 %	7,9 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO (B)	57,0 %	44,9 %	48,4 %	40,6 %	45,1 %	42,4 %	57,4 %

Kommunens utgifter til grunnskole i forhold til hvor mange barn det er i grunnskolealder har økt fra 117 tusen i 2020 til 123 tusen pr barn i 2021. Dette er på nivå med kostragruppen, men langt over landsgjennomsnittet.

Særlig innen drift av SFO har Sunndal fortsatt høye utgifter. Her har vi nesten dobbelt så høye nettoutgifter (fratrasket egenbetaling) som kostragruppen og nesten tre ganger landsgjennomsnittet. Men det har vært en betydelig nedgang fra 2020, trolig på grunn av økte egenbetalinger fra høsten 2021. Det er ca 45% av barn i aldersgruppen 6-9 år som deltar i SFO.

Andel elever med spesialundervisning har økt noe og er på nivå med landsgjennomsnittet.

Lønnsutgiftene pr elev har økt betydelig fra 2020 og er på nivå med kostragruppen, men vesentlig over landsgjennomsnittet

Gjennom budsjettforslaget vil en fortsette å ta ned det totale utgiftsnivået noe i sektoren, men bruke omtrent samme ressursinnsats pr barn/elev. Det langsiktige målet er å ha utgifter på nivå med sammenlignbare kommuner over tid. Utfordringen er å ta ned utgiftene uten å gjøre vesentlige endringer i skolestrukturen.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

		Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Tiltakstype					
Vedtatt budsjett		93 884	93 884	93 884	93 884
Vedtak forrige periode					
Reduserte lønnsutgifter / bemanning - utvidet innsparing	Vedtak forrige periode	-2 800	-4 300	-4 300	-4 300

Beløp i 1000

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Sum Vedtak forrige periode		-2 800	-4 300	-4 300	-4 300
Sum Lønns- og prisvekst		3 643	3 643	3 643	3 643
Konsekvensjustert budsjett		843	-657	-657	-657
Konsekvensjustert ramme		94 727	93 227	93 227	93 227
Innsparingstiltak					
Redusere innkjøp av data og IT utstyr	Innsparingstiltak	-200	-200	-200	-200
Sum Innsparingstiltak		-200	-200	-200	-200
Nye tiltak					
Grunnskoleopplæring asylsøkere og innføringstiltak flyktninger	Nye tiltak	1 500	1 500	1 500	1 500
Sum Nye tiltak		1 500	1 500	1 500	1 500
Nye tiltak og realendringer budsjett		1 300	1 300	1 300	1 300
Ramme 2023-2026		96 027	94 527	94 527	94 527

Vedtak forrige periode

Reduserte lønnsutgifter / bemanning - utvidet innsparing

I gjeldende økonomiplan var det lagt inn innsparinger i grunnskoletjenesten knyttet til bemanning/lønn. Bakgrunnen er behovet for å flytte ressurser over til andre tjenester i kommunen, samt at utgiftsnivået i sektoren er noe høyt sammenlignet med andre kommuner/landsgjennomsnittet.

Innsparingen vil delvis bli tatt gjennom naturlig avgang og omstilling av spesialpedagogiske tiltak. Hovedårsaken er endret behov og nye måter å organisere tilbudet på. Videre er det identifisert flere andre områder det kan tas grep for å omstille tjenesten. Disse vil bli drøftet og gjennomført i nært samarbeid med de tillitsvalgte før disse konkretiseres ytterligere.

Innsparingstiltak

Redusere innkjøp av data og IT utstyr

Det har vært satset mye på nye læremidler de siste tre årene, inklusive digitale hjelpemidler. Derfor kan det spares noe til slike innkjøp i tiden framover.

Nye tiltak

Grunnskoleopplæring asylsøkere og innføringstiltak flyktninger

Kommunen er pålagt å gi barn i grunnskolealder som bor på asylmottaket grunnskoleopplæring. Kommunen vil bli vertskommune for et ordinært mottak og det settes av midler til tiltaket. I tillegg vil det også være behov for tilpasset innføringstilbud for nye bosatte flyktninger.

Barnehagetjenesten

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	61 495	58 216	61 765	56 377	54 577	54 577
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	2 516	2 649	2 755	2 455	2 255	2 255
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	74	120	125	125	125	125
Overføringsutgifter	463	2 819	2 819	2 819	2 819	2 819
Finansutgifter	233	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	64 780	63 804	67 464	61 776	59 776	59 776
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-9 965	-9 871	-9 650	-9 650	-9 650	-9 650
Refusjoner	-4 761	-2 447	-2 545	-2 545	-2 545	-2 545
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-164	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-14 890	-12 318	-12 194	-12 194	-12 194	-12 194
Sum	49 890	51 486	55 270	49 582	47 582	47 582

Beskrivelse av dagens virksomhet

Barnehagetjenesten har som hovedoppgave å gi et pedagogisk dagtilbud for barn i alderen 10 måneder til de starter på skolen ved 6-årsalder. Drift av barnehager er omfattet av en mengde lover og forskrifter, der lov om barnehager og rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, er de mest sentrale. Kommunen plikter å tilby barnehageplass til barn som har en slik rett.

Barnehageloven kapittel VII omhandler tilbud om spesialpedagogisk hjelp. Loven regulerer den individuelle retten til spesialpedagogisk hjelp, uavhengig av om barnet går i barnehage. I tillegg omhandler den tilrettelegging av det pedagogiske tilbudet i barnehagene.

Bemanningsnivået i barnehagene er regulert gjennom barnehageloven og gjennom tilhørende forskrifter. Det ligger her føringer for det totale bemanningsnivået, og særlige bestemmelser for antall barn per pedagog. Barn under tre år regnes som to i denne utregningen. Aldersfordelingen fra år til år vil dermed påvirke det totale bemanningsnivået for tjenesten.

De fleste tjenesteområder opplever rekrutteringsutfordringer. Særlig utfordrende er det å knytte til seg ekstrahjelp som skal dekke opp for fravær. Barnehagetjenesten har derfor satset på å øke grunnbemanningen for å redusere sårbarheten og behovet for ekstrahjelp i perioder med mye fravær.

Kostra-analyse

	Sunndal 2020	Sunndal 2021	Oppdal	Surnadal	Gol Kostragruppe 05 uten Oslo	Landet
Prioritet						
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager (B)	186 463	196 801	176 016	189 317	177 107	181 642
Produktivitet						

Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager (B)	5,8	5,7	5,6	5,3	4,9	5,2	5,6
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstime i kommunale barnehager (kr)	62,5	68,1	69,8	71,4	70,1	72,8	67,2
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage (B)	162 114	175 572	172 968	169 851	175 873	185 417	185 596
Dekningsgrad							
Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år (B)	1,8 %	0,0 %	10,5 %	1,6 %	2,8 %	1,2 %	5,0 %
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år (B)	94,3 %	92,9 %	95,1 %	88,7 %	81,7 %	83,5 %	87,2 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år (B)	99,5 %	99,0 %	102,7 %	99,4 %	94,3 %	98,0 %	97,6 %

KOSTRA-indikatorene for barnehageområdet viser en styrket grunnbemanning i 2020. Samtidig har barnehagetjenesten i Sunndal kommune flere barn per ansatt enn sammenlignbare kommuner. Dette skyldes i hovedsak at de aller fleste barn går i en stor barnehage, noe som gir organisatoriske og økonomiske stordriftsfordeler. Sunndal kommune har også høyere andel barnehagelærere enn andre kommuner, noe som bidrar til høyere lønnsutgifter totalt. Dette er en av de viktigste kvalitetsindikatorene for barnehageområdet. Pedagognormen og bemanningsnormen er oppfylt.

Driftsutgiftene per barn i barnehage har økt betraktelig fra 2020, men denne utviklingen gjenspeiles i de andre kommunene. Kostnader knyttet til smitteverntiltak og økt fravær kan forklare mye av dette.

I Sunndal kommune er det fremdeles svært høy andel av barna i alderen 1-2 år som benytter barnehagen. En barnehageplass for denne aldersgruppa er dobbelt så dyr som for en barnehageplass for barn i alderen 3-5 år. Dette bidrar til at Sunndal kommune har høyere kostnader per barn i aldersgruppa 1- 5 år enn for sammenlignbare kommuner.

Sunndal kommune har også høyere andel barn med spesialpedagogisk hjelp enn sammenlignbare kommuner. Det arbeides med å få en reduksjon på dette området gjennom den statlige satsingen "Kompetanseløftet". Målet er ikke reduserte kostnader, men omdisponering av ressursene til mer forebygging og lavterskeltak.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

Beløp i 1000		Økonomiplan			
	Tiltakstype	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett		51 486	51 486	51 486	51 486
Vedtak forrige periode					
Lønnsutgifter/bemanning	Vedtak forrige periode	-1 288	-2 576	-2 576	-2 576

Beløp i 1000

		Økonomiplan			
	Tiltakstype	2023	2024	2025	2026
Feriestengt barnehage	Vedtak forrige periode	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Omlegging av drift og innsparinger knyttet til etablering av ny sentrumsbarnehage	Vedtak forrige periode	0	-800	-1 800	-1 800
Redusert makspris egenbetaling barnehage	Vedtak forrige periode	400	400	400	400
Sum Vedtak forrige periode		-1 888	-3 976	-4 976	-4 976
Sum Lønns- og prisvekst		1 871	1 871	1 871	1 871
Konsekvensjustert budsjett		-17	-2 105	-3 105	-3 105
Konsekvensjustert ramme		51 470	49 382	48 382	48 382
Nye tiltak					
Lønnsutgifter/bemanning	Nye tiltak	3 600	0	-1 000	-1 000
Ny redusert makspris fra 2023	Nye tiltak	200	200	200	200
Sum Nye tiltak		3 800	200	-800	-800
Nye tiltak og realendringer budsjett		3 800	200	-800	-800
Ramme 2023-2026		55 270	49 582	47 582	47 582

Vedtak forrige periode

Lønnsutgifter/bemanning

Det er forventet en nedgang i lønnsutgifter for barnehagetjenesten med bakgrunn i SSB sin prognose for folketallsutvikling. I inneværende år har det vært en markant økning i bosatte flyktninger som setter press på barnehagetjenestens kapasitet. Det er forventet at dette vil være forbigående slik at reduserte lønnskostnader er realistisk innenfor økonomiplanperioden, selv om det vil være økt behov første året. Barnehagetjenesten knytter også større grunnbemanning til enhetene for å redusere behovet for innleid ekstrahjelp.

Feriestengt barnehage

Kommunestyret vedtok reduserte budsjetttrammer for tjenesten fra og med 2023 på 1 mill kr. Kommunedirektøren foreslår at dette må tas gjennom feriestengte barnehager i tre uker hver sommer. Tiltaket er ikke detaljert beregnet, men forventes å kunne gi vesentlige besparelser utover de beregningene som ble gjort til økonomiplanen i fjor.

Sommerstengt barnehage i tre uker har også en viktig kvalitativ funksjon. Å ha ferieavvikling parallelt med full drift, skaper mye uro i barnehagen der barn må forholde seg til ukjente voksne, nye barnegrupper og ukjente lokaler over flere uker. Det har også blitt stadig mer krevende å sikre forsvarlig bemanning i sommerukene. Tiltaket har derfor et økonomisk formål, men like mye et kvalitativt formål. De aller fleste kommuner (inkludert private aktører) praktiserer sommerstengt barnehage i 2-4 uker.

Omlegging av drift og innsparinger knyttet til etablering av ny sentrumsbarnehage

I kommunedirektørens innstilling i saken vedrørende Barnehage- og skolebruksplan er det foreslått å legge ned Tredal og Holten barnehager og bygge en ny felles sentrumsbarnehage. Det forventes å kunne gi bemanningsmessige og driftsmessige endringer og innsparinger ved bedre ressursutnyttelse

og enklere drift. Effekten er beregnet til omlag 1,8 mill kr årlig. Innsparingen var lagt inn i gjeldende økonomiplan, men denne må forskyves da forventet ferdigstillelse og åpning av ny barnehage først er i 2024.

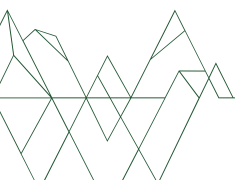
Nye tiltak

Lønnsutgifter/bemanning

Det er forventet en nedgang i lønnsutgifter for barnehagetjenesten med bakgrunn i SSB sin prognose for folketallsutvikling. I inneværende år har det vært en markant økning i bosatte flyktninger som setter press på barnehagetjenestens kapasitet. Det er forventet at dette vil være forbigående slik at reduserte lønnskostnader er realistisk innenfor økonomiplanperioden, selv om det vil være økt behov første året. Barnehagetjenesten knytter også større grunnbemanning til enhetene for å redusere behovet for innleid ekstrahjelp.

Ny redusert makspris fra 2023

I forslaget til statsbudsjett er det foreslått at makspris i barnehage skal settes ytterligere ned fra 3 050 til 3 000 pr mnd fra 1. januar. I tillegg skal de familiene som har 3 eller flere barn i barnehage få gratis barnehageplass fra 3. barn. Tiltaket er dekket over det generelle rammetilskuddet.

Helsetjenesten

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	73 827	69 255	79 625	80 825	79 555	79 555
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	2 502	2 578	2 681	2 681	2 681	2 681
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	28 515	27 062	31 344	31 344	31 344	31 344
Overføringsutgifter	2 442	3 306	3 382	3 382	3 382	3 382
Finansutgifter	1 750	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	109 036	102 201	117 033	118 233	116 963	116 963
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-2 069	-1 838	-1 912	-1 912	-1 912	-1 912
Refusjoner	-15 104	-8 676	-9 647	-9 647	-9 647	-9 647
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 484	-600	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-18 657	-11 114	-11 559	-11 559	-11 559	-11 559
Sum	90 379	91 087	105 475	106 675	105 405	105 405

Beskrivelse av dagens virksomhet

Helsetjenesten yter en rekke forebyggende, diagnostiske, rehabiliterende og kurative tjenester til innbyggerne i Sunndal. Noen eksempler er psykisk helse, helsestasjon/ skolehelsetjeneste, jordmor, legevakt og fysioterapi.

Helsetjenesten arbeider også med samfunnsmedisin og helseberedskap f.eks. ved pandemi eller ulykker/ katastrofer.

Habiliteringsavdelingen er organisert i helsetjenesten fra januar 2021. Dette er innbyggere som mottar livslange, kommunale tjenester. Vi legger til rette for at innbyggere med utviklingshemming og med ulike sammensatte bistandsbehov, kan leve og bo så selvstendig som mulig, og ha en aktiv og meningsfull tilværelse i fellesskap med andre.

Kostra-analyse	Sunndal 2020	Sunndal 2021	Oppdal	Surnadal	Gol Kostragruppe 05 uten Oslo	Landet
Prioritet						
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år (B)	2 858	2 941	3 926	4 136	5 525	4 390
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år (B)	11 172	11 658	15 052	15 531	23 178	18 223
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten (B)	7 167	11 782	6 648	9 953	17 830	12 324
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B)	3 345	4 583	5 086	4 048	7 024	5 705
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger (B)	435	1 478	1 311	686	674	451
						822

Produktivitet

Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (f. 252) (B)	433 737	384 000	1 668 357	349 750	486 143	431 117
Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251) (B)	41 764	92 526	109 308	52 500	55 095	47 459
Brutto driftsutgifter til tiltak (funksjon 251, 252) per barn med tiltak (B)	1 981	5 653	5 314	17 694	7 889	7 659
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn (0-22 år) med tiltak (B)	121 195					

Dekningsgrad

Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (B)	96,3 %	100,0 %	98,6 %	88,7 %	103,2 %	95,0 %	80,6 %
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år (B)	6,5 %	4,5 %	4,5 %	4,0 %	3,0 %	4,6 %	4,4 %
Reservekapasitet fastlege (B)	100,4	100,3	100,8	100,4	110,8	107,7	101,1
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241	7,9	7,9	11,0	9,1	13,5	12,0	9,6

Folkehelseprofil

Befolkning - Personer som bor alene, 45 år +	26,8	27,6	25,3	24,0	30,5		
Oppvekst og levekår - Barn av enslige forsørgere	16,0	15,0	15,0	13,0	14,0		
Oppvekst og levekår - Lavinntekt (husholdninger)	8,9	8,8	8,3	8,5	10,5		

Helsetjenesten dekker mange ulike kostra-områder og indikatorer. Helsestasjons- og skolehelsetjeneste pr barn/unge i aldersgruppen ligger noe under landsgjennomsnittet og vesentlig under kostragruppen. Her forventes en vesentlig styrking i løpet av 2022 og 2023 bl.a. i forbindelse med styrking innen psykisk helse, familieveileder og barnekoordinator-funksjonen.

Rapporteringen innen barnevern har vært mangelfull tidligere, men viser mer realistiske tall nå. Tjenesten er vesentlig styrket nå i 2022 og dette vil fortsette i 2023. For barnevernet samlet ligger vi nå på landsgjennomsnittet mht ressursbruk pr barn med tiltak.

Dekningsgradene innen fødselsomsorgen og helsestasjon er over nivået til de vi sammenligner oss med. Mens vi som kjent har utfordringer på legesiden. Samlet sett satses det betydelige midler innenfor de fleste tjenesteområdene til Helsetjenesten i budsjettforslaget.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

Tiltakstype	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	91 087	91 087	91 087	91 087
Sum Lønns- og prisvekst	3 588	3 588	3 588	3 588
Konsekvensjustert budsjett	3 588	3 588	3 588	3 588
Konsekvensjustert ramme	94 675	94 675	94 675	94 675
Nye tiltak				

Beløp i 1000

		Økonomiplan			
	Tiltakstype	2023	2024	2025	2026
Barnevern – økte tiltak og reform	Nye tiltak	3 200	3 200	3 200	3 200
Helsetjenester til asylsøkere	Nye tiltak	1 800	1 800	1 800	1 800
Heltidskultur – økte utgifter ved fravær/ulempetillegg	Nye tiltak	3 000	3 000	3 000	3 000
Innføring av Helseplattformen	Nye tiltak	200	1 400	130	130
Opprettelse av barneboliger	Nye tiltak	2 600	2 600	2 600	2 600
Sum Nye tiltak		10 800	12 000	10 730	10 730
Nye tiltak og realendringer budsjett		10 800	12 000	10 730	10 730
Ramme 2023-2026		105 475	106 675	105 405	105 405

Nye tiltak

Barnevern – økte tiltak og reform

Basert på estimater fra Indre Nordmøre Barnevernstjeneste økes rammen. Midlene knyttes i all hovedsak til konkrete tiltak og ikke administrativ drift.

Helsetjenester til asylsøkere

Det avsettes budsjettmidler knyttet til vertskommunefunksjonen for det nye ordinære asylmottaket.

Heltidskultur – økte utgifter ved fravær/ulempetillegg

Innføring av nye arbeidstidsordninger gir økte kostnader til ulempetillegg. I tillegg har utfordringer med innleie av vikarer medført høyere utgifter. Dette skyldes bl.a. økt bruk av overtid og mer bruk av kompetente vikarer.

Innføring av Helseplattformen

Kommunestyret har gjort et prinsippvedtak om å innføre Helseplattformen som et felles journal og pasienthåndteringssystem for hele helse- og omsorgstjenesten. Deler av innføringsaktivitetene må dekkes over driftsbudsjettet, mens hoveddelen tas som en investering. I tillegg vil drift av systemet belaste framtidige driftsbudsjetter. Samtidig vil flere eldre systemer bli faset ut med tilsvarende innsparinger. Det forventes videre at systemet vil gi mer effektiv drift og med det skape omstilling innenfor tjenesten.

Opprettelse av barneboliger

Det planlegges et mer tilrettelagt tilbud for noen funksjonshemmede barn som delvis får tjenester fra helse- og omsorgstjenesten i dag og delvis fra habiliteringstjenesten. Målsettingen er å få tilrettelagt et tilbud ut fra behovene, samt å få flyttet ut noe av dagens tjenestetilbud fra sykehjem. Deler av tiltaket vil bli finansiert av overført budsjetttramme fra Helse- og omsorg.

NAV Indre Nordmøre

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	7 553	16 458	17 117	17 117	17 117	17 117
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	1 017	2 022	2 103	2 103	2 103	2 103
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	836	1 101	1 145	1 145	1 145	1 145
Overføringsutgifter	5 745	11 959	12 437	12 437	12 437	12 437
Finansutgifter	1 823	75	75	75	75	75
Sum Driftsutgifter	16 973	31 615	32 876	32 876	32 876	32 876
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-48	-100	-104	-104	-104	-104
Refusjoner	-1 648	-15 567	-16 190	-16 190	-16 190	-16 190
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 708	-55	-55	-55	-55	-55
Sum Driftsinntekter	-3 404	-15 722	-16 349	-16 349	-16 349	-16 349
Sum	13 569	15 893	16 527	16 527	16 527	16 527

Beskrivelse av dagens virksomhet

Sunndal kommune er vertskommune for NAV Indre Nordmøre med totalt 30 ansatte. Veilederne ved NAV kontoret arbeider etter modellen helhetlig arbeidsrettet brukeroppfølgning. De ansatte jobber på tvers av statlige og kommunale oppgaver.

Aktiv hverdag er et kommunalt sysselsettingstiltak som drives og benyttes av NAV i arbeidsrettede brukeroppfølgning. Tilbud om deltakelse gis til personer som står uten skoleplass eller arbeid, og deltakelse her kan ofte være en av flere aktiviteter i den enkeltes aktivitetsplan. Aktiv hverdag har 2 ansatte, derav en 50% stilling som er øremerket boligsosialt arbeid.

NAV Indre Nordmøre skal gi et sømløst og helhetlig tjenestetilbud til brukere med behov for sammensatte tjenester. Vi skal ha fokus på «Arbeid først» og bidra til å gi gode levevilkår for vanskeligstilte. Brukerne skal møte serviceinnstilte, engasjerte og kompetente veiledere. Vårt årlige mål- og disposisjonsbrev og kommunebrevet er i tillegg til lokale føringer det som danner grunnlaget for årlig handlingsplan.

Kostra-analyse

	Sunndal 2020	Sunndal 2021	Oppdal	Surnadal	Gol Kostragruppe 05 uten Oslo	Landet
Prioritet						
Netto driftsutgifter til råd, veiledning og sos.forebyggende arb. pr. innb, 20-66 år (B)	1 733	2 067	3 198	2 344	2 052	1 947
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år (B)	6 423	6 189	5 148	5 346	4 914	5 228
Netto driftsutgifter til tilbud til pers. med rusprobl. pr. innbyggere 20-66 år (B)	0	179	222	137	0	346
						607

Produktivitet

Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker (B)	45 876	45 457	41 369	51 798	31 810	38 681	51 418
--	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Dekningsgrad

Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	32,2 %	30,2 %	15,3 %	29,8 %	21,5 %	31,2 %	36,1 %
Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år, av innbyggerne (19)-24 år (B)	1,8 %	2,4 %	3,8 %	3,6 %	5,8 %	4,8 %	5,0 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år (B)	2,8 %	2,7 %	2,6 %	2,4 %	4,2 %	4,3 %	3,7 %

Budsjettet dekker hele vertskommunesamarbeidet. Men netto ramme for budsjettet er Sunndal kommunes andel av utgiftene innen NAV-området. Det samme er kostra-tallene. Kommunens netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr innbygger i alderen 20 til 66 år ligger noe høyere enn landsgjennomsnittet og snittet i kostragruppen. Men utgifter til økonomisk sosialhjelp pr mottaker har holdt seg stabilt fra 2020 og ligger noe under landsnittet. Andel i befolkningen som er sosialhjelpsmottakere er vesentlig lavere enn landssnittet og snittet i kostragruppen og det er svært positivt. Særlig at vi synes å ha færre unge sosialhjelpsmottakere.

Utgiftene har sunket videre inn i 2022 og vi håper å kunne holde på dette lave nivået i årene som kommer, men det vil selvsagt være avhengig av arbeidsmarkedssituasjonen og ellers den generelle økonomiske situasjonen i samfunnet.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

Tiltakstype	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	15 893	15 893	15 893	15 893
Sum Lønns- og prisvekst	635	635	635	635
Konsekvensjustert budsjett	635	635	635	635
Konsekvensjustert ramme	16 527	16 527	16 527	16 527
Ramme 2023-2026	16 527	16 527	16 527	16 527

Sammendrag budsjett

Det er ikke lagt opp til vesentlige endringer i budsjetttrammene for området fra opprinnelig budsjett 2022 til 2023 og framover.

Helse-og omsorgstjenesten

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	150 325	140 418	160 201	164 201	160 401	160 401
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	14 528	11 586	12 497	12 497	12 497	12 497
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	13 508	15 891	16 527	16 527	16 527	16 527
Overføringsutgifter	2 826	-5 008	-5 008	-5 008	-5 008	-5 008
Finansutgifter	1 249	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	182 436	162 886	184 216	188 216	184 416	184 416
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-18 140	-18 574	-19 317	-19 317	-19 317	-19 317
Refusjoner	-18 008	-4 410	-4 586	-4 586	-4 586	-4 586
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 667	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-37 815	-22 984	-23 903	-23 903	-23 903	-23 903
Sum	144 621	139 902	160 313	164 313	160 513	160 513

Beskrivelse av dagens virksomhet

Helse- og omsorgstjenesten skal yte tjenester på følgende områder for rammen som er tildelt:

Hjemmebaserte tjenester med døgnbasert hjemmesykepleie, praktisk bistand, avlastning utenfor institusjon, støttekontakt, dagtilbud for demente, omsorgsstønning og BPA-ordning. Det tilbys ulike velferdsteknologiske løsninger og hjemmerehabilitering.

Ved Sunndal helsetun benyttes pr tiden 72 sykehjemsplasser, men det er politisk vedtatt at antall plasser skal reduseres til 60. Korttidsavdelingen har 16 plasser. Avdelingen benyttes til korttids plasser og mottak fra sykehus, lindrende pleie for døende, avlastning for hjemmeboende og buffer for pasienter som har fått innvilget langtids plass. Avdelingen har også ansvar for videolegevakst. Av de 72 plassene er 28 plasser forbeholdt mennesker med demenssykdom. Resterende av de 72 senge plasser er forbeholdt somatiske pasienter med omfattende fysisk pleiebehov. Ved Sunndal helsetun er det også et bemannet bofellesskap med 16 plasser.

Kjøkkenet ved Sunndal helsetun leverer mat til institusjonen, bofellesskapet og hjemmeboende.

Tjenesten har spesialfunksjoner innenfor kreftomsorg, demenslidelser, ergoterapi, juss og serviceteknikk. Disse stillingene yter tjenester til hele organisasjonen.

Tjenesten har en egen tildelingsenhet som fatter vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven. Det aller meste av tjenester som ytes er lovpålagte tjenester.

I tillegg har tjenesten støttefunksjoner som to rådgivere samt merkantil stilling.

Kostra-analyse

	Sunndal 2020	Sunndal 2021	Oppdal	Surnadal	Gol Kostragruppe 05 uten Oslo	Landet
Prioritet						
Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	17 288	20 046	17 416	16 193	21 373	20 414 14 303
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	43,4 %	43,2 %	35,4 %	46,1 %	40,8 %	43,0 % 42,2 %
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	50,1 %	55,2 %	59,4 %	49,4 %	55,0 %	54,1 % 52,7 %
Produktivitet						
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) (B)	267 423	295 163	346 447	313 683	367 049	316 980 307 958
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (B)	1 410 575	1 413 907	1 254 661	1 562 069	1 653 000	1 252 076 1 426 523
Dekningsgrad						
Andel beboere i institusjoner 80 år og over (B)	65,8 %	68,7 %	59,0 %	71,6 %	65,6 %	72,8 % 65,4 %
Andel beboere på institusjon under 67 år (B)	12,7 %	15,7 %	16,4 %	9,0 %	15,6 %	14,6 % 13,3 %
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Langtidsopphold (B)	90,4 %	93,1 %		78,2 %		92,4 % 88,3 %
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Tidsbegrenset opphold (B)	51,9 %	64,0 %		58,3 %		53,3 % 46,5 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år (B)	19,4 %	18,3 %	22,8 %	36,8 %	26,3 %	19,3 % 18,5 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år (B)	10,2 %	14,1 %	6,4 %	7,4 %	11,6 %	18,4 % 16,6 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over (B)	8,4 %	8,7 %	11,2 %	7,0 %	5,8 %	15,0 % 16,1 %
Mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere	60	62	44	49	52	59 42
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over (B)	16,8 %	17,3 %	15,0 %	15,8 %	11,0 %	18,7 % 16,9 %
Økonomi						
Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerte brutto driftsutgifter (B)	11,9	10,7	15,3	11,4	14,5	12,3 11,9

Helse- og omsorgstjenesten er den mest ressurskrevende sektoren vår. Og den forventes i tillegg å vokse i årene framover. Når det gjelder prioriteringsindikatorene så viser disse et nivå som er sammenlignbart både med kostragruppen og landsgjennomsnittet. Kostnadene for en institusjonsplass er høyere hos oss enn hos de andre, mens hver mottaker av hjemmetjenester koster omtrent det samme som de vi sammenligner oss med. Brutto utgifter for en institusjonsplass var i 2021 1,4 mill kr. Dette er på landsgjennomsnitt. Hjemmetjenestene er litt lavere enn landsgjennomsnitt pr bruker.

Ca 69% av innbyggere over 80 år bor i institusjon. Landsgjennomsnittet er 65%. Andelen av disse som har et omfattende tjenestebehov øker og er nå på 93%. For hjemmetjenestene har vi et noe lavere tjenestebehov enn landsgjennomsnittet.

Dette er tall fra 2021. Vi kjenner til at behovene har økt gjennom 2022 og vil gjøre det framover i perioden. Målsettingen er å drive en effektiv tjeneste og fortsatt arbeide for et godt differensiert tjenestetilbud, utnyttelse av velferdsteknologi og kompetanse i ansattgruppen.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

		Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Tiltakstype					
Vedtatt budsjett		139 902	139 902	139 902	139 902
Vedtak forrige periode					
Lys i Helsetunparken	Vedtak forrige periode	-50	-50	-50	-50
Nedlegging av langtidsplasser og omlegging til hjemmebasert omsorg - vedtak fra gjeldende økonomiplan	Vedtak forrige periode	-2 000	-4 000	-4 000	-4 000
Reduserte lønnsutgifter ulike funksjoner	Vedtak forrige periode	-340	-340	-340	-340
Sum Vedtak forrige periode		-2 390	-4 390	-4 390	-4 390
Sum Lønns- og prisvekst		5 701	5 701	5 701	5 701
Konsekvensjustert budsjett		3 311	1 311	1 311	1 311
Konsekvensjustert ramme		143 213	141 213	141 213	141 213
Innsparingstiltak					
Overføring av brukere til habilitering	Innsparingstiltak	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Sum Innsparingstiltak		-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Nye tiltak					
Heltidskultur – økte utgifter ved fravær/ulempestillegg	Nye tiltak	6 900	6 900	6 900	6 900
Innføring av Helseplattformen	Nye tiltak	200	4 200	400	400
Reversering reduserte langtidsplasser - full drift av avd D	Nye tiltak	10 300	12 300	12 300	12 300
Satsing velferdsteknologi – lisenser og teknisk ansvarlig	Nye tiltak	1 200	1 200	1 200	1 200
Sum Nye tiltak		18 600	24 600	20 800	20 800
Nye tiltak og realendringer budsjett		17 100	23 100	19 300	19 300
Ramme 2023-2026		160 313	164 313	160 513	160 513

Vedtak forrige periode

Lys i Helsetunparken

Tiltaket er et engangstiltak i 2022

Nedlegging av langtidsplasser og omlegging til hjemmebasert omsorg - vedtak fra gjeldende økonomiplan

Tiltaket er foreslått reversert - se nytt punkt under nye tiltak.

Reduserte lønnsutgifter ulike funksjoner

Dette er et innparingstiltak fra gjeldende økonomiplan. Må sees i sammenheng med rammeutvidelse til full drift av sykehjemsavdeling D og Heltidskultur.

Innsparingstiltak

Overføring av brukere til habilitering

Tiltaket er knyttet til nytt tiltak i Helsetjenesten vedrørende etablering av barneboliger

Nye tiltak

Heltidskultur – økte utgifter ved fravær/ulempestillegg

Innføring av nye arbeidstidsordninger gir økte kostnader til ulempestillegg. I tillegg har utfordringer med innleie av vikarer medført høyere utgifter. Dette skyldes bl.a. økt bruk av overtid og mer bruk av faglig kompetente vikarer. Budsjettrammen skal i tillegg dekke frikjøp knyttet til opplæringsvirksomhet mv.

Innføring av Helseplattformen

Kommunestyret har gjort et prinsippvedtak om å innføre Helseplattformen som et felles journal og pasienthåndteringssystem for hele helse- og omsorgstjenesten. Deler av innføringsaktivitetene må dekkes over driftsbudsjettet, mens hoveddelen tas som en investering. I tillegg vil drift av systemet belaste framtidige driftsbudsjetter. Samtidig vil flere eldre systemer bli faset ut med tilsvarende innsparinger. Det forventes videre at systemet vil gi mer effektiv drift og med det skape omstilling innenfor tjenesten.

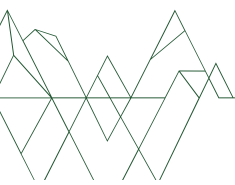
Reversering reduserte langtidsplasser - full drift av avd D

Drift av avdeling D. Slik situasjonen er vurderer vi det ikke som mulig å redusere sykehjemsplasser som først planlagt. Hvis situasjonen skulle endre seg er det fullt mulig å starte prosessen med reduksjon av plasser igjen. Netto utgifter for å drifte avdelingen med 16 plasser er 10,4 mill.

Andel brukere i institusjon med omfattende bistandsbehov har økt og vil fortsette å øke. Dette viser også kostra-tallene.

Satsing velferdsteknologi – lisenser og teknisk ansvarlig

Omfanget av velferdsteknologi må økes. Dette medfører økt behov for tekniske ressurser. Vi må sikre at helsefaglige ressurser ikke blir benyttet til oppfølging av tekniske løsninger. Allerede i dag er det store utfordringer med rekruttering av helsefaglig personell. I tillegg avsettes ressurser til lisenser og utstyr.

Kulturtjenesten

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	16 788	16 232	17 066	16 966	16 966	16 966
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 203	3 507	3 647	3 647	3 647	3 647
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	886	796	828	828	828	828
Overføringsutgifter	4 841	5 543	5 139	5 139	5 139	5 139
Sum Driftsutgifter	25 719	26 078	26 679	26 579	26 579	26 579
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-5 163	-8 016	-8 337	-8 337	-8 337	-8 337
Refusjoner	-1 816	-1 261	-1 312	-1 312	-1 312	-1 312
Overføringsinntekter	-250	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-304	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-7 533	-9 277	-9 649	-9 649	-9 649	-9 649
Sum	18 186	16 800	17 030	16 930	16 930	16 930

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kulturtjenesten består av fem avdelinger: Bibliotek, idrett og friluftsliv, kulturhus med kino, kulturskole og ungdomsavdeling med ungdomssenter. Kulturtjenesten er også med i ledelsen for/utøvelsen av MOT, Sunndal alpinsenter og reiselivsarbeidet i kommunen. Det samarbeides med Nordmøre museum om drift av Leikvin bygdemuseum.

Tilbud og aktiviteter rettet mot barn og unge prioriteres. Dette i tråd med politiske føringer. Denne gruppen møter vi i alle våre avdelinger, også i samarbeid med frivilligheten og/eller andre tjenester. Kulturtjenesten samarbeider ofte på tvers av avdelingene og har jevnlig møter der tilbud og aktiviteter koordineres og utvikles.

Ellers jobber vi med service og tilbud til folk i alle aldre, og vi regner grovt med at over 100.000 besøkende er innom våre ulike tilbud i løpet av året. Da snakker vi babysvømmingen, rockebandet, ungdomskjelleren, bokbadet, teateropplevelsen, den gode filmopplevelsen med topp komfort og lyd, eldrefesten, konserten og toppturen til Trolltind. For å nevne noe. Med andre ord: Vi er til for alle. Og mener vi har både egenverdi og evne til å skape merverdi.

Vi legger også vekt på at det vi tilbyr skal være tilgjengelig for alle. Ikke samtidig, så klart – men over tid. Utleie av trenings- og idrettsanlegg til barn og unge opp til 18 år er derfor gratis, og det er ellers lave priser på mange av våre tilbud. Noen er gratis, slik som på biblioteket.

Kulturtjenesten tar folkehelseperspektivet på alvor. Kultur er den nye folkemedisinen, skrev WHO i en rapport tidligere i 2021. Store ord, som vi prøver å gjøre oss fortjent til.

Kostra-analyse

	Sunndal 2020	Sunndal 2021	Oppdal	Surnadal	Gol	Kostragruppe 05 uten Oslo	Landet
Prioritet							
Bibliotek brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	482	514	282	394	598	514	339
Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	343	63	215	73	174	361	375
Musikk- og kulturskoler brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	873	998	743	548	714	775	453
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	3 897	4 201	3 528	3 292	3 177	3 174	2 684
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år (B)	1 684	2 031	1 377	840	730	1 015	1 177
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år (B)	6 770	7 945	4 226	5 139	5 796	5 609	2 865
Netto driftsutgifter til naturforvaltning og friluftsliv per innbygger (B)	140	154	427	242	266	61	163
Produktivitet							
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker (B)	17 886	26 984	17 474	1 876	31 854	26 768	23 345
Dekningsgrad							
Andel elever 6-15 år i kommunens kulturskole, av antall barn 6-15 år (B)	26,6 %	25,7 %	31,5 %	32,5 %	20,4 %	19,6 %	13,3 %

Kostra-indikatorene viser at kulturområdet fortsatt er et prioritert område i vår kommune. Samlede netto driftsutgifter pr innbygger har økt til 4201 pr innbygger. Landsgjennomsnittet ligger på 2684.

I de valgte indikatorene er dette særlig synlig for kulturskolen. Vi har en stor kulturskole med mange brukere. nesten 26% av barn i aktuell alder er brukere i kulturskolen mot 13% på landsplan. Netto utgifter pr barn i aldersgruppen 6-15 år har økt vesentlig fra 2020 fra 6770 til 7945. Landsgjennomsnittet ligger på 2865.

Ambisjonen er å bevare et godt kulturtilbud og en sterk kulturskole, men det vil være et press på å flytte noen av ressursene over til andre sektorer og tjenester ettersom kommunens økonomi blir mer presset.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

Tiltakstype	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	16 800	16 800	16 800	16 800
Vedtak forrige periode				

Beløp i 1000

		Økonomiplan			
	Tiltakstype	2023	2024	2025	2026
Reduksjon av tilskuddsordninger og tjenestekjøp	Vedtak forrige periode	-600	-600	-600	-600
Redusert bemanning / lønnsutgifter	Vedtak forrige periode	-400	-400	-400	-400
Sum Vedtak forrige periode		-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Sum Lønns- og prisvekst		630	630	630	630
Konsekvensjustert budsjett		-370	-370	-370	-370
Konsekvensjustert ramme		16 430	16 430	16 430	16 430
Nye tiltak					
Etablering av frivilligsentral	Nye tiltak	600	500	500	500
Sum Nye tiltak		600	500	500	500
Nye tiltak og realendringer budsjett		600	500	500	500
Ramme 2023-2026		17 030	16 930	16 930	16 930

Vedtak forrige periode

Reduksjon av tilskuddsordninger og tjenestekjøp

Tiltaket er vedtatt i gjeldende økonomiplan. Innsparingene er planlagt tatt gjennom nye avtaler og harmonisering av tilskudd knyttet grendehus/samfunnshus, en gjennomgang av avtaler knyttet til drift av utfartsparkeringer mv. Utover dette vil innsparingen bli tatt på øvrige tilskuddordninger i tjenesten.

Redusert bemanning / lønnsutgifter

Innsparingstiltaket ble vedtatt i gjeldende økonomiplan og planlegges å bli gjennomført med naturlig avgang og omstillinger internt i tjenesten.

Nye tiltak

Etablering av frivilligsentral

En ny frivilligsentral er etterspurt i Sunndal. Dette ønsket er blant annet beskrevet i et oversendelseforslag fra Eldrerådet. Også TMK har tatt opp saken ved flere anledninger. 331 kommuner i Norge hadde sentraler i 2022. Det gis støtte på 448.000 for å drive en frivilligsentral. Dette tilsvarer støtte til en 100% stilling. Frivilligsentralene skal i h t det som står i forskriften, ha lokal finansiering tilsvarende minst 40 % av de totale driftsinntektene.

Tekniske tjenester

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	30 602	30 317	30 490	30 490	30 490	30 490
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	29 931	32 641	33 700	33 700	33 700	33 700
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	10 131	10 000	10 400	10 400	10 400	10 400
Overføringsutgifter	5 722	100	-75	-75	-75	-75
Sum Driftsutgifter	76 387	73 058	74 515	74 515	74 515	74 515
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-14 177	-13 695	-14 243	-14 243	-14 243	-14 243
Refusjoner	-10 712	-3 890	-4 046	-4 046	-4 046	-4 046
Overføringsinntekter	-513	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-399	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-25 800	-17 585	-18 288	-18 288	-18 288	-18 288
Sum	50 586	55 473	56 226	56 226	56 226	56 226

Beskrivelse av dagens virksomhet

Tekniske tjenester har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold av den kommunale bygningsmassen, gjennomføring av kommunale byggeprosjekter og drift, vedlikehold og utbygging av kommunens infrastruktur innenfor vann, avløp, veger og park og idrettsanlegg. I tillegg samler tekniske tjenester inn husholdningsavfall og avfall fra fritidsboliger på vegne av ReMidt IKS.

Tekniske tjenester jobber for alle innbyggerne i Sunndal kommune der renhold- og vedlikeholdsavdelingen jobber inn mot alle brukerne av de kommunale byggene, mens de andre avdelingene i tekniske tjenester har alle innbyggerne i kommunen som brukergruppe.

Kostra-analyse

	Sunndal 2020	Sunndal 2021	Oppdal	Surnadal	Gol Kostragruppe 05 uten Oslo	Landet
Prioritet						
Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere	17,5	19,6	13,7	8,7	26,8	15,0
Areal på formålsbygg per innbygger (m2)	7	7	5	6	8	8
Brutto driftsutgifter til funksjon 121, Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, i kr. pr. i (B)	211	506	539	162	516	354
Brutto driftsutgifter til funksjon 130 Administrasjonslokaler, i kr. pr. innb (B)	476	463	401	538	2 747	769
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	1 295	1 347	812	1 072	1 528	818

Netto driftsutgifter til førskolelokaler per innbygger (B)	1 000	995	390	798	801	915	611
Netto driftsutgifter til institusjonslokaler per innbygger (B)	1 366	1 339	1 326	1 303	1 335	1 680	1 199
Netto driftsutgifter til kart og oppmåling per innbygger (B)	128	132	43	28	-166	163	98
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger (B)	1 047	1 081	422	1 040	1 097	610	689
Netto driftsutgifter til kommunale kulturbygg per innbygger (B)	766	656	1 261	617	270	411	322
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år (B)	31 608	31 401	17 488	22 966	24 653	26 745	21 367
Produktivitet							
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	95 465	104 908	184 544	145 083	225 044	116 208	182 969
Utgifter til driftsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)	661	644	776	814	513	595	649
Dekningsgrad							
Antall kilometer kommunal vei og gate per 1000 innbygger	20,41	20,49	9,62	16,41	9,64	19,85	8,19
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (B)	22	21	23	23	24	29	20

Eiendomsdrift har et stor omfang og har stor betydning for alle sektorer i kommunen. Kommunen bruker relativt mye til drift og vedlikehold av bygningsmassen. En høy vedlikeholdskostnad vil imidlertid kunne forebygge store framtidige investeringer. Å finne en riktig balanse her vil kunne være krevende. I tillegg har kommunen mye areal og det er kostnadsdrivende.

Areal formålsbygg samlet er på 7 m2 pr innbygger, mens den for landsgjennomsnittet er nede på 5. Driftsutgiftene pr kvadratmeter er imidlertid på landsgjennomsnittet med 644 kr/m2.

Utgifter til skolelokaler pr innbygger i alderen 6 til 15 år er på hele 31 tusen mot 21 tusen for landet.

Vi har ca 20,5 km kommunal veg pr 1000 innbyggere. Dette er på nivå med kostragruppen. Disse driftes til en kostnad på 105 tusen pr kilometer som også er på nivå med kostragruppen.

Vi har 21 kommunale boliger pr 1000 innbyggere. Dette er noe lavere enn kostragruppen, men på landsgjennomsnittet.

Kommunen bruker forholdsvis mye på drift av eiendom og anlegg, først og fremst fordi vi har mye areal. Derfor vil det være viktig i årene framover å rasjonalisere med arealene og fortsatt drifte disse effektivt.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

Tiltakstype	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	55 473	55 473	55 473	55 473

Beløp i 1000

		Økonomiplan			
	Tiltakstype	2023	2024	2025	2026
Vedtak forrige periode					
Drift av kommunale veger	Vedtak forrige periode	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Engangsvedtak i 2022-budsjettet	Vedtak forrige periode	-175	-175	-175	-175
Omstilling av driftsaktiviteter	Vedtak forrige periode	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Sum Vedtak forrige periode		-2 175	-2 175	-2 175	-2 175
Sum Lønns- og prisvekst		2 128	2 128	2 128	2 128
Konsekvensjustert budsjett		-47	-47	-47	-47
Konsekvensjustert ramme		55 426	55 426	55 426	55 426
Nye tiltak					
Økte energipriser	Nye tiltak	800	800	800	800
Sum Nye tiltak		800	800	800	800
Nye tiltak og realendringer budsjett		800	800	800	800
Ramme 2023-2026		56 226	56 226	56 226	56 226

Vedtak forrige periode

Drift av kommunale veger

Tiltaket ligger inne i vedtatt økonomiplan. Innsparingene planlegges gjennomført ved reduksjon av sommervedlikehold veg og innsparinger på drift av gatelys bl.a. på grunn av nye led-armaturer som bruker mindre energi.

Engangsvedtak i 2022-budsjettet

I budsjettet for 2022 lå det inne tilskudd til badeplass på Sunndalsøra og lekeapparater ved skateparken. Dette var engangstilskudd.

Omstilling av driftsaktiviteter

Tiltaket ligger i vedtatt økonomiplan. Innsparingene planlegges gjennomført gjennom fortsatt omstilling av driften i tjenesten, avhending av bygg og arealer som det ikke er behov for som bl.a. Husby skole i Øksendal og reduksjon i generelt bygningsvedlikehold.

Nye tiltak

Økte energipriser

Det er for 2023 inngått ny fastpriskontrakt på kommunens eget forbruk. Denne avtalen er knyttet til salgspris på konsesjonskraft. Kraftprisen økes fra 34,3 øre/KWh til 46,5 øre/KWh fra 2022 til 2023. Deler av prisveksten er kompensert i den generelle reguleringen for prisvekst på 4%. Resten kompenseres gjennom dette tiltaket.

Tekniske tjenester - Selvkost

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	6 564	7 567	7 870	7 870	7 870	7 870
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	4 657	4 904	4 789	4 789	4 789	4 789
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 171	2 346	2 440	2 440	2 440	2 440
Overføringsutgifter	14	0	0	0	0	0
Finansutgifter	867	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	14 273	14 818	15 098	15 098	15 098	15 098
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-19 249	-20 933	-22 548	-23 667	-24 217	-24 988
Refusjoner	-340	0	-533	-533	-533	-533
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-416	-513	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-20 005	-21 446	-23 081	-24 200	-24 750	-25 521
Sum	-5 731	-6 628	-7 983	-9 102	-9 652	-10 423

Beskrivelse av dagens virksomhet

Selvkostområdet ble etablert som eget budsjettområde fra 01.01.2021. Bakgrunnen var å skille dette ut fra Tekniske tjenesterets øvrige virksomhet og sikre et regnskapsmessig skille mellom tjenester som skal ha full selvkostdekning og øvrige områder som skal prioriteres sammen med kommunens øvrige virksomhet.

Budsjettområdet omfatter vann, avløp, feiing og slam. Renovasjon er ikke et selvkostområde i Sunndal kommune. Det er overlatt til ReMidt IKS. Sunndal kommune leverer tjenester til ReMidt IKS i form av avfallsinnhenting, med dette er en tjeneste om føres under Tekniske Tjenesters ordinære budsjett.

Alle gebyrinntekter knyttet til vann, slam, feiing og avløp skal føres i budsjettområdet. Det samme skal alle direkte driftsutgifter. Det som ikke føres på budsjettområdet er avskrivninger, rentekostnader og indirekte kostnader i form av regnskap, personal mv. Det er bakgrunnen for at det budsjetteres med et overskudd.

Det kalkuleres et detaljert selvkostregnskap for alle fire områder hvert år som revisorgodkjennes. Eventuelle overskudd eller underskudd blir framført for inndekning i eller reduksjon av framtidige gebyr.

Kostra-analyse	Sunndal 2020	Sunndal 2021	Oppdal	Surnadal	Gol Kostragruppe 05 uten Oslo	Landet
Prioritet						
Vann - Driftsutgifter per tilknyttet innbygger (kr/tilkn.innb) (B)	890	929		2 060	1 157	1 594
Produktivitet						1 093

Vann - Gebyrinntekter per innbygger tilknyttet kommunal vannforsyning (kr/tilkn.innb) (B)	1 256	1 328	1 560	1 847	1 509	2 356	1 826
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr)	2 754	2 819	2 638	3 842	3 845	4 604	4 435
Kvalitet							
Avløp - Slamtørrstoff produsert per kubikkmeter avløpsvann	218	138	670		440		331
Estimert gjennomsnittsalder for kommunalt spillvannnett med kjent alder (år)	54,0	55,0	28,0	21,0	27,0		34,0
Vann - Estimert vannlekkasje per meter kommunal ledning per år (m3/m/år) (B)	2,4	2,5	2,5	0,2	3,7	2,5	3,7

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

		Økonomiplan			
	Tiltakstype	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett		-6 628	-6 628	-6 628	-6 628
Vedtak forrige periode					
Økt inntekspotensiale selvkostområdet slam og utslippstillatelser	Vedtak forrige periode	-300	-300	-300	-300
Sum Vedtak forrige periode		-300	-300	-300	-300
Sum Lønns- og prisvekst		-277	-277	-277	-277
Konsekvensjustert budsjett		-577	-577	-577	-577
Konsekvensjustert ramme		-7 205	-7 205	-7 205	-7 205
Innsparingstiltak					
Økte gebyrinntekter knyttet til renter og avdrag	Innsparingstiltak	-778	-1 897	-2 447	-3 218
Sum Innsparingstiltak		-778	-1 897	-2 447	-3 218
Nye tiltak og realendringer budsjett		-778	-1 897	-2 447	-3 218
Ramme 2023-2026		-7 983	-9 102	-9 652	-10 423

Vedtak forrige periode

Økt inntekspotensiale selvkostområdet slam og utslippstillatelser

Tiltak vedtatt i gjeldende økonomiplan. Godkjenning og tilsyn av separate avløpsanlegg er et nytt selvkostområde fra 2021. Gebyrene vil bli justert opp slik at de dekker utgiftene på området. I startfasen har det vært høyere utgifter enn inntekter, men dette vil bli endret på sikt.

Innsparingstiltak

Økte gebyrinntekter knyttet til renter og avdrag

På grunn av et økende rentenivå på innlån benyttet til vann- og avløpsinvesteringer vil gebyrinntektene også øke. Dette gir en merinntekt på dette budsjettområdet, mens utgiften føres som finansutgifter. Hovedplanen for vann signaliserer et stor behov for investeringer innen VA-området i årene framover. Dette vil gi økte avskrivninger som også skal dekkes av gebyrinntektene. Inntektene føres på dette budsjettområdet, mens utgiften føres under finanskapittelet slik som for renter.

Sentrale inntekter og utgifter

Beløp i 1000

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett		2 850	2 850	2 850	2 850
Vedtak forrige periode					
Tilskudd til bredbåndsutbygging	Vedtak forrige periode	-1 350	-2 100	-2 100	-2 100
Vinnutrappa - kommunal andel tippemidler	Vedtak forrige periode	0	-750	-750	-750
Sum Vedtak forrige periode		-1 350	-2 850	-2 850	-2 850
Sum Lønns- og prisvekst		76	76	76	76
Konsekvensjustert budsjett		-1 274	-2 774	-2 774	-2 774
Konsekvensjustert ramme		1 576	76	76	76
Ramme 2023-2026		1 576	76	76	76

Vedtak forrige periode

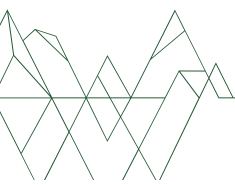
Tilskudd til bredbåndsutbygging

Kommunestyret behandlet i k.sak 42/21 den 16.06.2021 prioriteringer av bredbåndsutbygginger. Områdene i Virumdalen og Fjellgardene ble prioritert for tilskudd i 2022.

Etter en anbudsrunde viser det seg at den totale kostnaden for kommunen vil ligge på i underkant av 1,0 mill kr. Men gjennomføringen av prosjektet vil strekke seg over til 2023. Vi har fått avklart at 25% blir belastet i 2022 og resten vil komme i 2023.

Vinnutrappa - kommunal andel tippemidler

Kommunestyret vedtok i k.sak 38/22 å bevilge et tilskudd på 1,0 mill kr til Vinnutrappa. I tillegg ble det vedtatt å innvilge 0,75 mill kr i kommunal spillemiddelandel, men at denne skulle utbetales når prosjektet er godkjent for spillemidler. Det forventes at en slik godkjenning vil foreligge først i 2023. Derfor avsettes det siste beløpet i 2023-budsjettet.

INVESTERINGER I ØKONOMIPLANEN

Investeringsplanen legger opp til en videreføring av tidligere vedtatt økonomiplan. Sunndal Helsecenter ferdigstilles nå høsten 2022 og er ute av planen. Det neste store utbyggingsprosjektet er ny sentrumsbarnehage til erstatning for Holten og Tredal barnehager. Arealet til barnehagen er ferdig regulert og arbeidet med romprogram og innhold er godt i gang. Det er videre satt av et større beløp til renovering av Sunndal Helsetun i årene som kommer samt store midler til oppgradering og fornying innen vann- og avløpssektoren. Det er også lagt inn et større beløp i investering i Helseplattformen, et nytt journal- og brukerstyringsystem for helse-sektoren.

Det er forsøkt lagt opp til en realistisk framdriftsplan for de ulike investeringene. Erfaringene er at disse prosjektene tar tid å prosjektere, anskaffe entreprenører og bygge. Budsjettet skal vise hvilket år kostnadspådraget forventes å komme.

Gjennom sommeren og høsten 2022 har rentenivået steget kraftig. I april i år var kommunens gjennomsnittlige rente på låneporteføljen 0,75%. Den har bare til september steget til 2,22%. En del av dette er fastrentelån som først etter utløpet vil stige. Beregnet gjennomsnittlig lånerente i budsjettet er ca 3,5% i 2023 og 4,3% i 2026.

Det synliggjøres tydelig i økonomiplanen. I budsjettet for 2022 var renteutgiftene opprinnelig beregnet til 8,2 mill kr. I 2023 beregnes disse til 23,9 mill kr og i 2026 til 34,5 mill kr.

I tillegg øker låneavdragene med bakgrunn i investeringsplanen. Disse forventes å øke med ca 10 mill kr fra 2022 til 2026.

Disse forholdene gjør at kommunen må prioritere hardt mht investeringsmidler.

Investeringstabell for kommunen samlet

Kommunedirektørens stab

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	2023	2024	2025	2026	2023-26
Helseplattformen	0	19 000	0	0	19 000
IKT Orkide, investeringer	1 300	1 000	300	300	2 900
Rammebevilgning Kirkelig Fellesråd	560	1 500	500	500	3 060
Sum Investering	1 860	21 500	800	800	24 960

Grunnskoletjenesten

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	2023	2024	2025	2026	2023-26
Sande skole - ombygging/tilpasninger	5 800	0	0	0	5 800
Sum Investering	5 800	0	0	0	5 800

Barnehagetjenesten

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	2023	2024	2025	2026	2023-26
Oppgradering av uteområdet ved Øksendal barnehage	350	0	0	0	350
Sentrumsbarnehage	10 000	50 000	40 000	0	100 000
Sum Investering	10 350	50 000	40 000	0	100 350

Helse-og omsorgstjenesten

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	2023	2024	2025	2026	2023-26
Renovering Sunndal Helsetun	1 000	10 000	19 000	0	30 000
Utstyr til kjøling- og varmebehandling av mat Sunndal Helsetun	1 500	0	0	0	1 500
Utstyrsfornying Sunndal Helsetun	1 000	500	500	500	2 500
Utvidelse av elbil-ladeanlegg og carporter ved Helsetunet	3 200	0	0	0	3 200
Velferdsteknologiske løsninger i Helse- og omsorgstjenesten	500	500	500	500	2 000
Sum Investering	7 200	11 000	20 000	1 000	39 200

Kulturtjenesten

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	2023	2024	2025	2026	2023-26
Utviklingsprosjekt Øratorget - Kulturhus/Bibliotek/Ungdomssenter/Frivilligsentral	1 000	10 000	0	0	11 000
Sum Investering	1 000	10 000	0	0	11 000

Tekniske tjenester

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	2023	2024	2025	2026	2023-26
Elektrisk feiebil	5 300	0	0	0	5 300
Flomvoll Furu - kommunal egenandel	6 000	0	0	0	6 000
Forlengelse av Drivapromenaden	1 000	0	0	0	1 000
Rammebevilgning boliger	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Rammebevilgning kommunale bygg	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Rammebevilgning kommunale veger og bruer	2 500	5 000	2 500	2 500	12 500
Rammebevilgning maskiner og utstyr	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Rammebevilgning trafiksikkerhetstiltak	1 000	1 000	1 000	500	3 500
Sum Investering	22 300	12 500	10 000	9 500	54 300

Tekniske tjenester - Selvkost

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	2023	2024	2025	2026	2023-26
Rammebevilgning avløp	8 500	3 300	2 700	5 000	19 500
Rammebevilgning vann	8 000	7 500	13 500	6 500	35 500
Sum Investering	16 500	10 800	16 200	11 500	55 000

Finansposter

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	2023	2024	2025	2026	2023-26
Egenkapitaltilskudd KLP	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Sum Investering	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000

Kommunedirektørens stab

Helseplattformen

Helseplattformen er en ny IT-løsning for pasientadministrasjon, pasientjournal og samhandling med fastleger og spesialisthelsetjenesten. Målet er "En innbygger - en journal" iht Stortingsmelding 9 (2012-2013). Det betyr at

1. Helsepersonell skal ha enkel og sikker tilgang til pasient- og brukeropplysninger
2. Innbyggerne skal ha tilgang på enkle og sikre digitale tjenester
3. Data skal være tilgjengelig for kvalitetsforbedring, helseovervåkning, styring og forskning. De nasjonale ambisjonene er videreført i Nasjonal e-helsestrategi og handlingsplan 2017-2022.

Kommunestyret vedtok i juni 2022 å utløse en opsjon og med det gjøre et prinsippvedtak om deltakelse i prosjektet. Planen nå er et gjennomføringsprosjekt gjennom 2024 og ta i bruk systemet i

slutten av 2024. Investeringen er i kommunestyresaken beregnet til 15 mill kr inkl en avsetning for uforutsette utgifter og ekskl. merverdiavgift. I all hovedsak er utgiftene som kan føres som investeringer anskaffelseskostnader til systemet fra Helseplattformen AS. Disse er nå kjente.

I budsjettet legges inn 19 mill kr som er et avrundet beløp inkl. mva. Merverdiavgiften vil bli refundert, men legges på en egen inntektslinje i budsjettet.

IKT Orkide, investeringer

Dette er en årlig samlebevilgning til Sunndal Kommunes andel av investeringer i felles systemløsninger gjennom IKT Orkide-samarbeidet. På investeringsprogrammet står nytt anbud for lønn-, økonomi- og personalsystem (LØP), nytt fagsystem barnevern, fortsatt skyløft og flere mindre investeringer. Hvis nåværende leverandør på LØP-system blir valgt for en ny avtaleperiode vil investeringsbehovet reduseres noe.

Rammebevilgning Kirkelig Fellesråd

Kirkelig fellesråd har utarbeidet et langtidsbudsjett for investeringer. Kommunedirektøren foreslår en rammebevilgning som kan prioriteres av Fellesrådet. I prosjektporteføljen ligger skifte av tak på Ålvundeid kirke, en ny driftsbil og ny minnelund på Hovslykkja kirkegård.

Grunnskoletjenesten

Sande skole - ombygging/tilpasninger

I forbindelse med behandlingen av Barnehage- og skolebruksplan har kommunedirektøren foreslått å sette av 5 mill kr til bygningsmessige tilpasninger ved Sande skole. Det har vært gjennomført en omfattende involveringsprosess for å finne de viktigste behovene og beste løsningene. Fokus har vært på bedre utnyttelse av arealene, garderobe- og toalettforhold og arbeidsplasser for personalet.

Kommunedirektøren foreslår å utvide rammen til prosjektet til 6 mill kr. Hovedårsaken er ekstrakostnader ifm branntekniske tilpasninger som er avdekket under prosjektering av de bygningsmessige tilpasningene.

Framdriftsmessig forventes det ikke at det vil påløpe store kostnader i 2022. Det settes derfor av 5,8 mill kr i 2023-budsjettet og presiseres at den totale rammen er 6 mill kr.

Barnehagetjenesten

Oppgradering av uteområdet ved Øksendal barnehage

Tredal Barnehage ved Øksendal ble en selvstendig barnehage fra august 2022. Utearealet inkl uthus/vognskjul trenger en oppgradering og delvis utvidelse.

Sentrumsbarnehage

Kommunestyret vedtok i k.sak 70/21 den 03.11.2021 i sak om Barnehage- og skolebruksplan at det skal bygges en ny sentrumsbarnehage med 120 plasser til erstatning for Holten og Tredal Barnehager. I april i år vedtok kommunestyret i k.sak 22/22 å regulere et areal i sentrum til den nye barnehagen. En administrativ plan- og byggekomite for prosjektet er oppnevnt av

kommunedirektøren. Forventet prosjekterings- og byggetid er satt til ca 3 år. Dvs. planlagt ferdigstillelse i løpet av 2025.

I barnehage- og skolebruksplanen ble det benyttet et anslag på 2000 m² for en barnehage på 120 plasser og en byggekostnad på 45 000 kr/m², dvs 90 mill kr. Gjennom prosjekteringsfasen høsten 2022 og våren 2023 vil både størrelse og erfaringstall på kostnad med nybygg barnehage bli oppdatert. Kommunestyret vil bli presentert et prospekt med en økonomisk ramme som vil danne grunnlag for detaljbudsjettene i årene som kommer. Byggekostnadene har de siste årene økt betydelig og det legges derfor inn en justering for dette i rammen som da settes til 100 mill kr. I tillegg er tidsplanen justert slik at denne er noe mer realistisk.

Helse-og omsorgstjenesten

Renovering Sunndal Helsetun

Bygningsmassen ved Sunndal Helsetun begynner etterhvert og bli gammel og slitt og har behov for renovering. Særlig må en vurdere arbeidsforhold for ansatte mht garderober, vaktrom etc. Men også andre deler av bygningsmassen må kartlegges og vurderes.

I første omgang må det gjennomføres en kartleggings- og prioriteringsrunde. Det hele må sees i sammenheng med de langsiktige utfordringer og behov som tjenesteområdet vil ha. Dette kartlegges i det pågående arbeidet med Helse- og omsorgsplan. Det avsettes midler til kartlegging med ekstern bistand i 2023 og videre avsettes en ramme for selve renoveringen litt fram i tid.

Utstyr til kjøling- og varmebehandling av mat Sunndal Helsetun

Som en del av omlegging av driften ved kjøkkenet på Sunndal Helsetun foreslås det å investere i ny kjøle- og varmekapasitet på avdelingene ved helsetunet.

Utstyrsfornyng Sunndal Helsetun

Det er behov for å fornye møbler og utstyr på langtidspostene ved Sunndal helsetun. Det settes derfor av en rammebevilgning til formålet.

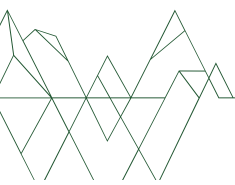
Utvidelse av elbil-ladeanlegg og carporter ved Helsetunet

Ladeanlegget for elbiler må utvides. Det finnes i dag 5 doble ladere. Tjenesten har behov for flere biler, og flere biler krever flere ladere. Arbeidet med ny konkurranse på leiebiler er i gang. Hjemmebasert omsorg har behov for å doble antall el-biler, til ca 20 biler. Ny leiebilavtale vil gjelde fra januar 2024.

Prosjektet er ikke ferdig utredet. Det må bl.a tas stilling til ønsket ladeeffekt pr bil, samtidig bruk, fremtidig bruk, utvidelse av eksisterende anlegg og plassering. Det som er sikkert er at en utvidelse av anlegget også vil kreve utvidelse av strømkapasiteten. Trolig vil dette medføre at transformator kapasiteten i området må utvides, bl.a. gjennom et anleggsbidrag til netteier.

Videre har det i flere år vært ønske om et tak over deler av parkeringsarealene til hjemmebasert omsorg. Dette tiltaket inkluderes i prosjektet.

Velferdsteknologiske løsninger i Helse- og omsorgstjenesten

En av løsningene for utfordringene i den framtidige helse- og omsorgstjenesten er satsing på velferdsteknologiske løsninger. Dette vil være ulike overvåknings- og diagnoseutstyr, medisiner, låssystemer etc. Det settes derfor av en rammebevilgning for investeringer i slik utstyr.

Kulturtjenesten

Utviklingsprosjekt Øratorget - Kulturhus/Bibliotek/Ungdomssenter/Frivilligsentral

Prosjektet har vært delvis utredet, men som en samlokalisering av biblioteket i kulturhuset. Med bakgrunn i de prosessene som har gått i etterkant vil kommunedirektøren omdefinere og utvide prosjektet til å omfatte dagens biblioteklokaler, lokaler for frivilligsentral, evt nye lokaler for ungdomssenteret og en utviklingsplan for Øratorget.

Arbeidet med et utviklingsarbeid har såvidt startet administrativt. Dette arbeidet inkluderer ressurser fra både avdeling for samfunnsutvikling, kulturtjenesten og tekniske tjenester. Etterhvert vil det bli fremmet en sak for politisk avklaring om retning, prioritering og omfang. Når det er klart vil det være naturlig å involvere ulike brukergrupper i det videre planarbeidet.

Det har så langt ikke vært benyttet vesentlige planleggingsmidler. Budsjettforslaget er å anse som en ramme for de ulike grepene som et slik prosjekt kan inneholde.

Tekniske tjenester

Elektrisk feiebil

Nåværende feiemaskin planlegges utskiftet. Som en omlegging til det grønne skiftet planlegges det å kjøpe en elektrisk maskin. Denne er vesentlig dyrere enn en dieseldrevet maskin. Det forutsettes derfor at denne kan delvis finansieres med tilskudd over Klimasats-ordningen.

Flomvoll Furu - kommunal egenandel

NVE planlegger å bygge en flomvoll på Furu for å sikre boligfeltet på Furu. Sunndal kommune må dekke 20% av byggekostnadene, men vil bli stående som eier av anlegget. Kostnadene er av konsulenter beregnet til å bli totalt 30 mill kr inkl mva, hvor den kommunale andelen da vil bli 6 mill kr.

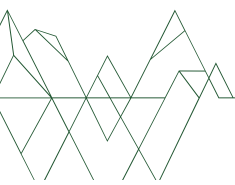
Forlengelse av Drivapromenaden

Prosjektet omfatter videre utvikling av Drivapromenaden og turstinettverket rundt Driva. Prosjektet består av ulike elementer. Ett av forslagene i gjeldende økonomiplan er en ny gangbru over Driva. Denne er nå utredet av en ekstern konsulent og kostnadsberegnet til ca 13 mill kr. Kommunedirektøren finner ikke rom for å anbefale å ta denne med i investeringsprogrammet.

Det avsettes imidlertid 1 mill kr til videre forlengelse av turstien.

Rammebevilgning boliger

Tekniske tjenester har i dag ca 140 boliger til innbyggere med spesielle behov. Det er viktig at boligmassen endrer seg i takt med behovet for boliger. Derfor benyttes denne rammebevilgningen til fornying av boligporteføljen. Normalt vil det også bli solgt boliger i året, men dette bokføres separat (dvs. brutto). Rammebevilgningen disponeres administrativt.

Rammebevilgning kommunale bygg

Rammebevilgning for kommunale bygg benyttes til oppgradering av kommunale bygg. Denne rammebevilgningen prioriteres av tekniske tjenester i samråd med de ulike tjenestenes. Kommunale bygg må endre seg etter krav og forventninger fra de ansatte i Sunndal kommune. Generelt vedlikehold føres i driftsregnskapet.

Rammebevilgning kommunale veger og bruer

Det foregår kontinuerlig re-asfaltering av kommunale veger, samt større utbedringsarbeider. I 2024 planlegges det å renovere Ottem bru og derfor utvides rammen dette året. Rammebevilgningen disponeres administrativt.

Rammebevilgning maskiner og utstyr

Tekniske tjenester har en stor maskinpark, både i form av kjøretøy, anleggsmaskiner og renholdsmaskiner. Dette er viktige verktøy for en effektiv drift. Denne rammebevilgningen benyttes til fornying av disse. Rammebevilgningen disponeres administrativt.

Rammebevilgning trafiksikkerhetstiltak

På rammebevilgning trafiksikkerhet ønskes det 1 mill kr hvert år i perioden 2023 til 2025 for å gjennomføre de trafiksikkerhetstiltakene det er behov for på ifm sikker skoleveg til skolene i sandeområdet, samt utbedring av sikker tilkomstveg til kunstgressbane, Lille Ekeberg og hydrohallen

Tekniske tjenester - Selvkost

Rammebevilgning avløp

Rammebevilgning for avløp benyttes til legging av nye avløpsledninger og å fornye gamle avløpsledninger. Det prioriteres å skifte avløpsledninger der det er en høy vedlikeholdsfrekvens. I tillegg til å skifte ut avløpsledninger skiftes det også ut en del avløpskummer, samt etablering av driftsovervåkingssystem for installasjoner på avløpsledningsnettet.

Investeringer i avløpsanlegg inngår i selvkostberegningen og gebyrgrunnlaget for kloakkavgiftene og skal fullt ut finansieres av disse. Rammebevilgningen disponeres administrativt.

Rammebevilgning vann

Rammebevilgning for vann benyttes til legging av nye vannledninger og å fornye gamle vannledninger. Det prioriteres å skifte vannledninger der det er en høy vedlikeholdsfrekvens. I tillegg til å skifte ut vannledninger skiftes det også ut en del kummer og armatur, samt etablering av driftsovervåkingssystem for installasjoner på vannledningsnettet.

Investeringer i vannanlegg inngår i selvkostberegningen og gebyrgrunnlaget for vannavgiftene og skal fullt ut finansieres av disse. Rammebevilgningen disponeres administrativt.

Finansposter

Egenkapitaltilskudd KLP

Som en del av medeierskapet i KLP skal kommunen bidra med tilførsel av nødvendig egenkapital i pensjonsselskapet

BUDSJETTVEDTAK

Her vises bevilgningsoversiktene ihht kommuneloven. I Sunndal kommune er det disse tabellene som utgjør kommunestyrets vedtak. I versjonen "kommunedirektørens forslag" vil disse utgjøre innstillingen, mens de vil bli oppdatert med evt endringer når kommunestyret har gjort sitt budsjettvedtak i desember.

§ 5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A)

Beløp i 1000	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	-241 290	-238 356	-266 366	-269 664	-269 918	-269 923
Inntekts- og formuesskatt	-219 523	-210 526	-224 539	-224 539	-224 539	-224 539
Eiendomsskatt	-78 190	-76 000	-70 200	-65 800	-61 500	-61 500
Andre generelle driftsinntekter	-39 918	-40 180	-75 405	-51 605	-51 605	-51 605
Sum generelle driftsinntekter	-578 921	-565 062	-636 510	-611 608	-607 562	-607 567
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	527 477	543 557	598 444	583 487	574 817	573 596
Avskrivninger	37 822	40 000	41 000	41 000	42 000	44 000
Sum netto driftsutgifter	565 299	583 557	639 444	624 487	616 817	617 596
Brutto driftsresultat	-13 622	18 495	2 934	12 879	9 255	10 029
Renteinntekter	-3 436	-4 100	-11 000	-10 260	-10 070	-9 060
Utbytter	-7 400	-8 400	-7 400	-7 400	-7 400	-7 400
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-13	0	0	0	0	0
Renteutgifter	4 812	8 200	23 920	26 960	30 200	34 500
Avdrag på lån	27 775	26 000	32 000	33 000	33 000	35 000
Netto finansutgifter	21 739	21 700	37 520	42 300	45 730	53 040
Motpost avskrivninger	-37 822	-40 000	-41 000	-41 000	-42 000	-44 000
Netto driftsresultat	-29 705	195	-546	14 179	12 985	19 069
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	3 000	1 320	3 000	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	5 641	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-12 708	-1 113	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	34 485	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-712	-402	-2 454	-14 179	-12 985	-19 069
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	29 705	-195	546	-14 179	-12 985	-19 069

§ 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)

Beløp i 1000	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Kommunedirektørens stab	50 796	56 229	60 165	59 715	58 665	58 215
Politisk virksomhet	5 083	5 433	5 993	5 993	5 993	5 993
Innvandrer tjenesten	18 971	22 732	42 325	32 525	32 525	32 525
IKT Orkide	0	0	0	0	0	0
Grunnskoletjenesten	91 821	93 884	96 027	94 527	94 527	94 527
Barnehagetjenesten	49 890	51 486	55 270	49 582	47 582	47 582
Helsetjenesten	90 379	91 087	105 475	106 675	105 405	105 405
NAV Indre Nordmøre	13 569	15 893	16 527	16 527	16 527	16 527
Helse-og omsorgstjenesten	144 621	139 902	160 313	164 313	160 513	160 513
Kulturtjenesten	18 186	16 800	17 030	16 930	16 930	16 930
Tekniske tjenester	50 586	55 473	56 226	56 226	56 226	56 226
Tekniske tjenester - Selvkost	-5 731	-6 628	-7 983	-9 102	-9 652	-10 423
Sentrale inntekter og utgifter	-3 163	152	-8 924	-10 424	-10 424	-10 424
Finansposter	-13	0	0	0	0	0
Sum bevilgninger drift, netto	524 995	542 444	598 444	583 487	574 817	573 596
Herav:						
Netto renteutgifter og -inntekter	-13	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	5 639	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-10 697	-1 113	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	3 301	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-712	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	527 477	543 557	598 444	583 487	574 817	573 596

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)

Beløp i 1000	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Investeringer i varige driftsmidler	64 450	114 300	86 500	22 300
Tilskudd til andres investeringer	560	1 500	500	500
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 000	2 000	2 000	2 000
Sum investeringsutgifter	67 010	117 800	89 000	24 800
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 730	-19 900	-13 400	-1 500
Tilskudd fra andre	0	-1 400	-600	0
Salg av varige driftsmidler	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0
Bruk av lån	-52 280	-93 500	-72 000	-20 300
Sum investeringsinntekter	-64 010	-117 800	-89 000	-24 800
Videreutlån	6 000	6 000	6 000	6 000
Bruk av lån til videreutlån	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Avdrag på lån til videreutlån	5 000	5 000	5 000	5 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0

Beløp i 1000	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Overføring fra drift	-3 000	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-3 000	0	0	0

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Kommunedirektørens stab					
IKT Orkide, investeringer	1 300	1 000	300	300	2 900
Helseplattformen	0	19 000	0	0	19 000
Sum Kommunedirektørens stab	1 300	20 000	300	300	21 900
Grunnskoletjenesten					
Sande skole - ombygging/tilpasninger	5 800	0	0	0	5 800
Sum Grunnskoletjenesten	5 800	0	0	0	5 800
Barnehagetjenesten					
Sentrumsbarnehage	10 000	50 000	40 000	0	100 000
Oppgradering av uteområdet ved Øksendal barnehage	350	0	0	0	350
Sum Barnehagetjenesten	10 350	50 000	40 000	0	100 350
Helsetjenesten					
Sum Helsetjenesten	0	0	0	0	0
Helse-og omsorgstjenesten					
Renovering Sunndal Helsetun	1 000	10 000	19 000	0	30 000
Utstyrsfornying Sunndal Helsetun	1 000	500	500	500	2 500
Utstyr til kjøling- og varmebehandling av mat Sunndal Helsetun	1 500	0	0	0	1 500
Utvidelse av elbil-ladeanlegg og carporter ved Helsetunet	3 200	0	0	0	3 200
Velferdsteknologiske løsninger i Helse- og omsorgstjenesten	500	500	500	500	2 000
Sum Helse-og omsorgstjenesten	7 200	11 000	20 000	1 000	39 200
Kulturtjenesten					
Utviklingsprosjekt Øratorget - Kulturhus/Bibliotek/Ungdomssenter/Frivilligsentral	1 000	10 000	0	0	11 000
Sum Kulturtjenesten	1 000	10 000	0	0	11 000
Tekniske tjenester					
Forlengelse av Drivapromenaden	1 000	0	0	0	1 000

Beløp i 1000	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Rammebevilgning kommunale veger og bruer	2 500	5 000	2 500	2 500	12 500
Rammebevilgning trafikksikkerhetstiltak	1 000	1 000	1 000	500	3 500
Rammebevilgning kommunale bygg	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Rammebevilgning boliger	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Rammebevilgning maskiner og utstyr	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Flomvoll Furu - kommunal egenandel	6 000	0	0	0	6 000
Elektrisk feiebil	5 300	0	0	0	5 300
Sum Tekniske tjenester	22 300	12 500	10 000	9 500	54 300
Tekniske tjenester - Selvkost					
Rammebevilgning vann	8 000	7 500	13 500	6 500	35 500
Rammebevilgning avløp	8 500	3 300	2 700	5 000	19 500
Sum Tekniske tjenester - Selvkost	16 500	10 800	16 200	11 500	55 000
Investerings i varige driftsmidler	64 450	114 300	86 500	22 300	287 550

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Rammebevilgning Kirkelig Fellesråd	560	1 500	500	500	3 060
Tilskudd til andres investeringer	560	1 500	500	500	3 060

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Egenkapitaltilskudd KLP	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Investerings i aksjer og andeler i selskaper	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000

§ 5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3)

Beløp i 1000	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	-241 290	-238 356	-266 366	-269 664	-269 918	-269 923
Innteks- og formuesskatt	-219 523	-210 526	-224 539	-224 539	-224 539	-224 539
Eiendomsskatt	-78 190	-76 000	-70 200	-65 800	-61 500	-61 500
Andre skatteinntekter	-17 482	-16 730	-17 155	-17 155	-17 155	-17 155
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-22 436	-23 450	-58 250	-34 450	-34 450	-34 450
Overføringer og tilskudd fra andre	-129 343	-52 380	-55 630	-55 630	-55 630	-55 630

Beløp i 1000	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Brukerbetalinger	-30 839	-31 582	-32 229	-32 229	-32 229	-32 229
Salgs- og leieinntekter	-56 041	-68 870	-79 835	-80 954	-81 504	-82 275
Sum driftsinntekter	-795 144	-717 893	-804 204	-780 421	-776 925	-777 701
Lønnsutgifter	407 892	400 906	455 840	443 571	436 417	435 967
Sosiale utgifter	92 688	97 641	101 372	101 603	101 337	101 337
Kjøp av varer og tjenester	175 447	150 693	161 020	160 720	160 020	160 020
Overføringer og tilskudd til andre	67 673	47 148	47 906	46 406	46 406	46 406
Avskrivninger	37 822	40 000	41 000	41 000	42 000	44 000
Sum driftsutgifter	781 522	736 388	807 138	793 300	786 180	787 730
Brutto driftsresultat	-13 622	18 495	2 934	12 879	9 255	10 029
Renteinntekter	-3 436	-4 100	-11 000	-10 260	-10 070	-9 060
Utbytte	-7 400	-8 400	-7 400	-7 400	-7 400	-7 400
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	-13	0	0	0	0	0
Renteutgifter	4 812	8 200	23 920	26 960	30 200	34 500
Avdrag på lån	27 775	26 000	32 000	33 000	33 000	35 000
Netto finansutgifter	21 739	21 700	37 520	42 300	45 730	53 040
Motpost avskrivninger	-37 822	-40 000	-41 000	-41 000	-42 000	-44 000
Netto driftsresultat	-29 705	195	-546	14 179	12 985	19 069
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	3 000	1 320	3 000	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	5 641	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-12 708	-1 113	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	34 485	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-712	-402	-2 454	-14 179	-12 985	-19 069
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	29 705	-195	546	-14 179	-12 985	-19 069